Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 77 ◆ Субота, 20 квітня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

Мені вже доводилося розповідати про обділених батьківською ласкою, покинутих живими матерями дітей («Голос України», № 46 за 7 березня цього року).

Але то були так звані державні діти. Діти, котрих обігріли, як змогли, у школі-інтернаті.

А тут...

Маленька кімнатка, єдине металеве ліжко, стіл, крісло, невеличка піч, встелена толем долівка — от і увесь антураж.

Продовження фоторозповіді Олекси ВАЩЕНКА про дітей з районного містечка Сокирян Чернівецької області читайте на 9-й стор. — у «Дзеркалі».

ПРЕЗИДЕНТ СРСР М. С. Горбачов прибув вчора з Нагасакі на південнокорейський острів Чеджудо, де він проведе кілька зустрічей з Президентом Республіки Корея Ро Де У.

У СТОЛИЦІ України перебуває посол Франції в СРСР Б. Дюфурк. 19 квітня він мав зустрічі з Головою Верховної Ради УРСР Л. М. Кравчуком, Прем'єр-міністром республіки В. П. Фокіним, членом Політбюро ЦК КПРС, першим секретарем ЦК Компартії України С. І. Гуренком.

У ході розмов, які відбулись, гість був ознайомлений з політичною та економічною ситуацією на Україні, заходами щодо її стабілізації. Його цікавила позиція співрозмовників щодо нового Союзного договору. Порушувались також питання про перспективи розвитку співробітництва між Україною і Францією в контексті реалізації Декларації про Державний суверенітет України в міжнародній сфері.

Посол подякував за цікаву інформацію. Він побажав трудящим України успіхів на шляху будівництва оновленої суверенної республіки. Разом з тим Б. Дюфурк підкреслив, що для Франції, як і для Західної Європи, важливим є збереження стабільності в Радянському Союзі.

У розмовах, які пройшли в обстановці доброзичливості і відкритості, брали участь міністр закордонних справ УРСР А. М. Зленко, керівник секретаріату Верховної Ради УРСР М. Г. Хоменко, генеральний консул Франції в Києві Ю. Перне.

ПИТАННЯ про тарифи на проїзд у приміському залізничному транспорті розглянула на своєму засіданні 18 квітня Республіканська урядова комісія з питань цін і компенсацій.

У порядку підготовки до чергового засідання урядова комісія доручила Комітетові цін при Раді Міністрів УРСР за погодженням з Радою Федерації незалежних профспілок України скасувати встановлені тарифи на проїзд у приміському залізничному транспорті і з участю управлінь усіх залізниць внести до уряду УРСР пропозицію про запровадження єдиних для всієї території республіки тарифів.

ДІТЯМ України призначається допомога, яку готують Товариство об'єднаних українських канадців разом з іншими організаціями. Їм удалось зібрати близько 60 тис. доларів.

У збиранні коштів для допомоги потерпілим у результаті чорнобильської трагедії беруть участь співробітники посольства СРСР та інших радянських установ у Канаді.

ОДНИМ з головних підсумків проведеної в Женеві 46-ої сесії європейської економічної Комісії ООН (ЄЕК) стало прийняття рішення про розширення участі ЄЕК у міжнародному співробітництві по подоланню наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада Української РСР

◆

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

УРСР, 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

◆

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий корсіткою — 446-60-22

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
листів — 441-88-28,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-69,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія — 441-84-00.

◆

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

◆

Індекс 60955

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

◆

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок на 8 сторінках, у середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

ПОСТАНОВА

Верховної Ради Української РСР

Про введення в дію Закону Української РСР «Про власність»

Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон Української РСР «Про власність» з 15 квітня 1991 року.

2. Надалі до приведення законодавства Української РСР у відповідність із Законом Української РСР «Про власність» чинні акти законодавства Української РСР застосовуються, оскільки вони не суперечать цьому Законові. При цьому видані до введення в дію цього Закону рішення Уряду Української РСР у питаннях, які згідно з Законом можуть регулюватися тільки законодавчими актами, діють до прийняття відповідних законодавчих актів.

3. Закон Української РСР «Про власність» застосовується до правовідносин, які виникли після введення в дію Закону, тобто з 15 квітня 1991 року.

Щодо правовідносин, які виникли до 15 квітня 1991 року, Закон Української РСР «Про власність» застосовується до тих прав і обов'язків, що виникнуть після введення в дію Закону.

Положення статті 15 зазначеного Закону застосовуються до правовідносин, що виникли як до, так і після 15 квітня 1991 року.

4. Правила, що містяться в Законі Української РСР «Про власність» і були передбачені Законом СРСР «Про власність в СРСР», застосовуються з дня введення в дію Закону СРСР, тобто з 1 липня 1990 року.

5. Раді Міністрів Української РСР до 1 травня 1991 року забезпечити з участю Уряду Кримської АРСР, а також виконавчих комітетів обласних, Київської міської Рад народних депутатів розмежування майна між власністю Української РСР і власністю відповідно Кримської АРСР, областей, міста Києва. При цьому виходити з того, що у власність Кримської АРСР, областей, міста Києва, крім майна підприємств, установ та організацій республіканського (АРСР), обласного (міського) підпорядкування, повинно входити також майно підприємств, установ та організацій загальносоюзного і республіканського (Української РСР) підпорядкування, які передаються у власність Кримської АРСР, областей, міста Києва.

Встановити, що розмежування майна між власністю Кримської АРСР та адміністративно - територіальних одиниць АРСР проводиться у порядку, який встановлюється законодавчими актами цієї республіки, виходячи з принципів, передбачених частиною першою цієї статті. Розмежування майна між власністю областей, міста Києва і власністю відповідних адміністративно-територіальних одиниць проводиться з участю виконавчих комітетів нижчестоящих Рад народних депутатів, виходячи з цих же принципів. При цьому майно, необхідне для задоволення соціально-економічних потреб населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці, підлягає передачі в її комунальну власність до 1 липня 1991 року.

6. Справи, віднесені Законом Української РСР «Про власність» до підвідомчості суду та державного арбітражу і незакінчені провадженням в адміністративних та інших органах до 15 квітня 1991 року, підлягають розгляду судами і органами державного арбітражу відповідно до встановленої підвідомчості.

7. Доручити Раді Міністрів Української РСР:

1) внести в 1991 році на розгляд Верховної Ради Української РСР проекти:

законодавчих актів Української РСР про інтелектуальну власність;

законодавчого акту, який визначав би види майна, що не може бути у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав, а також спеціальний порядок набуття права власності громадян на окремі види майна;

2) до 15 червня 1991 року подати у Верховну Раду Української РСР пропозиції про приведення законодавчих актів Української РСР у відповідність із Законом Української РСР «Про власність»;

3) привести до 1 липня 1991 року рішення Уряду Української РСР у відповідність із Законом Української РСР «Про власність»;

4) забезпечити до 15 липня 1991 року перегляд і скасування міністерствами, державними комітетами і відомствами Української РСР їхніх нормативних актів, у тому числі інструкцій, які суперечать зазначеному Законові.

Голова Верховної Ради Української РСР Л. КРАВЧУК.

м. Київ, 26 березня 1991 року.

ВІД ДРАМИ ДО НАДІЇ

ТІЛЬКИ СТВОРЕННЯ УРЯДУ НАЦІОНАЛЬНОГО ДОВІР'Я ПРИВЕДЕ ДО ЗЛАГОДИ І СПОКОЮ

Вечірнє засідання 18 квітня

Останнім часом український парламент запрацював чітко і рівно, як годинниковий механізм. Незважаючи на «магнітні бурі», що «зависли» над окремими регіонами і час-по-час проносилися над куполом самого сесійного залу.

Але 18 квітня ввійде в його історію особливою датою. Ще б пак — стільки подій за один лише день!

По-перше, у четвер Україна вперше за всю історію одержала свого прем'єр-міністра. По-друге, В. Фокін удруге за півроку набрав не просту, а конституційну більшість голосів, що свідчить про його абсолютну підтримку парламентом, а, значить, усім народом. По-третє, підписана довгождана угода між страйкуючими шахтарями, парламентською комісією і урядом, а це вселяє надію на спад протистояння окремих сил у республіці і перехід до конструктивної роботи і спільної праці в ім'я побудови Української суверенної держави. Погодьтеся, що такого плідного дня у Верховній Раді ще не було — хіба що відомого всім 16 липня минулого року.

Формально на денному засіданні Верховної Ради України тривала дискусія навколо ідеї, поданої Головою Ради Міністрів УРСР В. Фокіним, про створення Кабінету міністрів і запровадження посади прем'єр-міністра. Однак у кожному виступі неважко було вловити інший, важливіший мотив, а саме: чи рушимо ми, нарешті, до ринкової економіки, чи зуміємо запрацювати так, щоб вийти із економічної і суспільної кризи, а в підсумку — привести людей до спокійної праці, наситити споживчий і, в першу чергу, продовольчий ринок. Тобто мова велась не про зміну урядової вивіски і чергового пересування крісел, а про те, чи додасть ця реорганізація мобільності і сили нашому уряду в цей непростий перехідний і постперехідний період.

Депутат Веретенников, відомий усім своєю гостротою мислення і кардинальністю пропозицій, так і сказав: сьогодні мова про стратегію переходу до ринкових відносин, про створення принципово нових основ керівництва економікою, які не просто до кінця добили б адміністративно-командну систему у веденні народного господарства, а й одночасно включили у дію новий механізм управління, аби не сталося катастрофічної зупинки народного господарства. І додав: ми надаємо Кабінету міністрів кредит довір'я до кінця року. Саме такий час, на думку промовця, потрібен для демонтажу старої системи.

А В. Пилипчук запропонував, як сам він висловився, піти на безпрецедентний у всій світовій історії крок: аби міністри були зацікавлені у найшвидшому припиненні існування своїх старих структур, після саморозпуску своїх відомств довічно залишити за ними нинішню зарплату.

Аналізуючи пропозицію В. Фокіна про створення Кабінету міністрів, депутат О. Ємельянов підмітив одну з найважливіших переваг такої урядової структури: вона нічого не роздає, не розподіляє і не втручається (в розумінні адміністративного тиску) у життя підприємств.

Отже, вибір зроблено. З учорашнього дня починає в республіці жити принципово нова система управління економікою. Разом з тим — формуватися новий уряд. І це теж принципово важливо. І ось чому.

Сьогодні ні для кого не секрет, що новий спалах громадського неспокою, зокрема шахтарських страйків, іде, в першу чергу, від невдоволення млявими, суперечливими діями союзного уряду, який, здається, живе не реальними тривогами сьогоднішнього дня, а існує сам по собі, в якомусь вакуумі, куди, як відомо, не проникають ні звуки, ні інші коливання, в тім числі і громадської думки.

У такій ситуації погляди людей дедалі частіше стали звертатися до свого рідного, українського уряду. Однак це були скоріше співчутливі погляди, оскільки кожен бачив, що він теж по руках і ногах зв'язаний Центром. І у вимогах страйкарів дедалі настійливіше почали звучати нотки забезпечення Україні реального суверенітету. Передусім для того, щоб Україна і її парламент та уряд могли свою долю творити власними руками.

Створення Кабінету міністрів узамін старої структури — це теж крок до суверенітету, оскільки прем'єр-міністр і його кабінет мають зовсім інші повноваження і можливості, ніж було це досі.

Але за цим кроком треба зробити й інший: створити уряд національного довір'я. Ця ідея давно витає в залі Верховної Ради. Бо тільки такий уряд зможе забезпечити злагоду і спокій у республіці, тільки він зможе повести людей за собою — навіть, коли буде змушений вдатися до непопулярних дій, адже ринкова економіка на своїх перших етапах не виключає подібного. Зрештою, конституційна більшість голосів, одержаних учора В. Фокіним, дає йому можливість створити саме такий уряд. Не випустити б тільки таку можливість!

Не випадково ж саме вчора, коли обговорювалась урядова концепція В. Фокіна, як на мене, стався злам у настроях мітингуючих і страйкарів: уранці ще люди рухалися до центральної площі столиці, наповнюючи її, а надвечір ця площа почала порожніти.

Про це ж саме свідчить і підписання угоди між страйкарями, урядом і парламентською комісією. Не варто переказувати всі пункти цього документа, який зачитав на сесії депутат І. Валеня. Важливо одне: шахтарі з надією і певним довір'ям дивляться нині на свій український уряд і свій парламент, що випливає з самої суті підписаного протоколу. І Голова Верховної Ради Л. Кравчук у своєму короткому виступі підтвердив: підписаний парламентською комісією протокол — це наш, усієї Верховної Ради протокол, і ми за нього нестимемо повну відповідальність.

Отже, досягнуто домовленості про припинення страйків. І це єдина можливість вибратися з економічної кризи.

Однак я далекий від ілюзій, що прямо з учорашнього дня все стане гладко і тихо. Є ще сили — і вони продовжують діяти, які прагнуть у своїх егоїстичних інтересах і амбіціях грати на шахтарських болях і горі всього народу, вести народ і далі до хаосу і безладдя.

Наприкінці засідання Л. Кравчук закликав шахтарів не йти за провокаторами, виявляти мудрість і зберігати робітничу честь. А таких провокаторів, застеріг Голова Верховної Ради, немало, вони прагнуть будь-що затесатися у ваші ряди.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

ЧИ НАРОДИТЬСЯ В ЦЬОМУ СПОРІ ІСТИНА?

«Пишемо» нову Конституцію України

Учора на пленарному засіданні продовжила роботу республіканська науково-практична конференція «Концепція і принципи нової Конституції Української РСР». Відкривши засідання, голова постійної комісії у питаннях законодавства і законності, кандидат юридичних наук О. Коцюба, підбив певний підсумок роботи першого дня конференції: в роботі секцій взяли участь 538 чоловік, 120 з них виступили з доповідями і науковими повідомленнями. Для участі в конференції запрошені народні депутати Української РСР та народні депутати СРСР від України, представники вищих органів державної влади Російської Федерації, Білорусії, Узбекистану, Казахстану.

Із вступним словом звернувся до учасників науково-практичної конференції Голова Верховної Ради України, Голова Конституційної комісії Верховної Ради УРСР, кандидат економічних наук Л. Кравчук. Паростки нового, що з'явилися в економічному, політичному, духовному житті республіки, відображаються у прийнятих парламентом законах та інших документах. Цей новий етап, його філософія, його логіка розпочалася з дня прийняття Декларації про державний суверенітет України. Для нас було надзвичайно важливо визначити шляхи розвитку України до своєї державності, нашу позицію як суверенної держави в Союзі, як суверенної держави в загальноєвропейському і світовому процесі.

Формулювання визначальних положень концепції нашої нової Конституції, принципи її побудови — надзвичайно важливий момент для подальших роздумів і народних депутатів, і вчених, і всіх людей на Україні. Ми сподіваємося, що наше обговорення сьогодні вийде за межі конституційних формулювань, воно буде широким в загальнополітичному, загальноправовому плані й дасть нам величезну кількість матеріалів, ідей, що допоможуть рухатись вперед по шляху до прийняття нової Конституції республіки.

Вона має стати, звичайно, надійною правовою основою забезпечення положень Декларації про державний суверенітет України. Розробка нової Конституції тісно пов'язана з розвитком усієї системи суспільних відносин, усім нашим надзвичайно складним життям. Я вважаю, що наміри змінити його на краще й визначатимуть характер нашої конференції. І те, що має бути знищено, воно має бути знищено, а те, що має народитись, воно має народитись і розвиватися. Тому треба закласти основи тієї конституційної стабільності громадянської злагоди, що має особливе значення в наш перехідний час за умови соціально-економічної кризи. Ми відчуваємо поштовхи політичного невдоволення, відчуваємо економічну ситуацію, що ускладнюється з кожним днем. Але констатації замало. Ми маємо йти вперед і шукати відповіді на запитання сучасності не в минулому, а в майбутньому. В минулому є досвід, з якого ми маємо взяти все позитивне. Я переконаний, щоб знайти відповіді в майбутньому, треба йти од нього дорогою суверенітету, визначаючи характер, зміст нашого життя саме з цих позицій.

Далі Голова Верховної Ради УРСР Л. Кравчук зупинився на концептуальних проблемах нової Конституції. Широка дискусія ведеться навколо назви нашої держави. Запропоновано варіанти: «Республіка Україна», «Україна», «Українська Республіка», «Українська Демократична Республіка», «Українська Радянська Республіка». Постало питання й про те, бути чи не бути Президентові на Україні, про порядок його обрання, його повноваження, характер відносин із законодавчою, виконавчою та судовою владами. До речі, в питанні поділу державної влади на названі вище, точки зору збігаються. В концепціях обстоюється також необхідність побудови правової держави. Робоча група Конституційної комісії проводить думку про доцільність закріплення в новому Основному Законі основ формування розвитку громадянського суспільства. Щодо цього положення, однак, надходить чимало зауважень, сумнівів. Над даною проблемою ще слід серйозно працювати.

У концепції Конституції, запропонованій робочою групою і прийнятій за основу на засіданні Конституційної комісії з умовою доопрацювання, йдеться й про доцільність двопалатної структури нашого парламенту. На нашу думку, заслуговує на увагу й положення концепції щодо збагачення інституту конституційних прав і свобод громадян відповідно до загальноприйнятих норм міжнародно-правових документів.

Подальше ведення науково-практичної конференції було доручено Президенту Академії наук УРСР академікові Б. Патону.

З доповідями по темі на ранковому засіданні виступили члени Конституційної комісії Верховної Ради УРСР, доктор юридичних наук, професор Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка Л. Юзьков, народний депутат СРСР, народний депутат УРСР, перший секретар ЦК Компартії України С. Гуренко, директор Інституту держави і права імені В. М. Корецького АН УРСР, член-кореспондент АН УРСР Ю. Шемшученко. Відзначивши спільні положення у запропонованих і відстоюваних ними концепціях, промовці С. Гуренко та Ю. Шемшученко піддали гострій критиці деякі принципові положення концепції, прийнятої за основу на засіданні Конституційної комісії.

У перерві народні депутати обмінювалися думками

Василь Червоній:

— Я не погоджуюсь з тезою про те, що національні меншості, які здавна є на Україні, теж мають право на власну територію і право на самовизначення. Як відомо, це право тягне за собою утворення якоїсь державної одиниці. Уявіть собі, аби українці претендували не на національно-культурну автономію за межами України, а саме на державні одиниці? Чи дала б на це згоду, скажімо, Росія? Тому вважаю, що ця теза надзвичайно шкідлива. Вона неодмінно спровокує міжнаціональні конфлікти в Україні.

Микола Шкарбан:

— Я комуніст, і в партії перебуваю 30 років. Але я розійшовся з С. Гуренком у поглядах. Він своєю концепцією тягне нас назад. Складається враження, що ми не винесли для себе уроків з історії. Ми повинні відмежуватися від сваволі Центру, рішення якого, скажімо, з тим же підвищенням цін, республіка ніяк не змогла ігнорувати. То де ж та суверенність?

Віктор Шишкін:

— Було б доцільніше обговорювати ці питання не на конференції, бо фактично в ній бере участь приблизно третина депутатів. Більш детальне обговорення варіантів концепцій Конституції можна було б провести на засіданні сесії Верховної Ради, запросивши основних розробників того чи іншого проекту. Можна було б прийняти за основу кілька варіантів і подати їх на всенародне обговорення.

Ось такі думки були в кулуарах. Мабуть, були й інші. Спір тривав у залі. Однак здалося, що принаймні доповідачі бачили в запропонованій робочою групою концепції тільки те, що хотіли побачити. То чи ж народиться в такий спосіб істина?

Світлана ПИСАРЕНКО.

ВЗАЄМОУЗГОДЖЕНИЙ ПРОТОКОЛ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ КОМІСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР, УРЯДУ РЕСПУБЛІКИ І ПРЕДСТАВНИКІВ РАДИ СТРАЙКУЮЧИХ КОЛЕКТИВІВ ШАХТАРІВ

м. Київ 17—18 квітня 1991 р.

Обміркувавши вимоги до Верховної Ради і Уряду України від колективів страйкуючих вугільних підприємств, сторони прийшли до взаємоузгоджених рішень:

1. Взяти до відома, що проекти концепцій Конституції Української РСР, розроблені відповідно до Декларації про державний суверенітет республіки, роздано 17 квітня 1991 року народним депутатам. Розгляд названих проектів концепцій і вироблення одного варіанту концепції відбудеться в травні 1991 року на III сесії Верховної Ради УРСР. Шахтарі просять Верховну Раду УРСР прийняти Конституцію Української РСР у 1991 році до підписання Союзного договору.

2. Для погашення фінансової заборгованості, що утворилася, Верховна Рада УРСР і Уряд гарантують страйкуючим колективам надання пільгового кредиту банків республіки (3 відсотки). Названа фінансова підтримка, яка надається банкам під розрахунки підприємств і об'єднань, дасть змогу їм провести комплекс відбудовних робіт і ввійти в нормальний робочий ритм з видобутку вугілля.

Керівникам підприємств протягом 2-х діб зробити обстеження всіх робочих місць. На всі місця, які вимагають відбудови, скласти паспорти, акордні наряди і встановити терміни закінчення робіт.

Тим, хто зайнятий на відбудовних роботах, зробити оплату за складеними нарядами, але не нижче від середнього заробітку, за підсумками січня—лютого поточного року за умови виконання норм виробітку.

Враховуючи критичну ситуацію, що склалася, як на страйкуючих шахтах, так і в економіці в цілому, Верховна Рада УРСР звертається до колективів шахт, які не страйкують, надати матеріальну допомогу страйкуючим колективам після припинення ними страйку, а також до всіх об'єднань і підприємств, які понесли збитки за рахунок страйку в березні—квітні 1991 року з проханням відкликати пред'явлені штрафні санкції до страйкуючих шахт і утриматися від їх пред'явлення за березень — квітень.

Верховна Рада Української РСР і Уряд республіки, керуючись чинним законодавством, а також виходячи з гуманних принципів, рекомендують керівникам страйкуючих підприємств надати матеріальну допомогу сім'ям шахтарів, які страйкують.

3. Держвуглепрому УРСР розпочати у II кварталі цього року переговори з підготовки й погодження Генеральної типової угоди по вугільній промисловості і шахтному будівництву на 1992 рік між Держвуглепромом УРСР і профспілками згідно з законом СРСР «Про професійні спілки, права і гарантії їхньої діяльності».

4. Взяти до уваги рішення III сесії Верховної Ради УРСР від 16 квітня 1991 року про створення змішаної комісії Верховної Ради і Уряду УРСР, яка повинна внести на розгляд сесії Верховної Ради УРСР пропозиції щодо підвищення реального життєвого рівня населення, особливо малозабезпечених верств, в зв'язку із зростанням цін.

Рекомендувати даній комісії подати пропозиції на розгляд сесії Верховної Ради УРСР у квітні цього року.

5. Верховна Рада і Уряд Української РСР гарантують, що до учасників березнево-квітневого 1991 року страйку міри кримінального і адміністративного переслідування, а також міри дисциплінарної й матеріальної відповідальності, передбачені законом за прогули, застосовані не будуть.

6. Статтею 15 закону СРСР «Про пенсійне забезпечення громадян у СРСР» передбачено вихід на пенсію працівників провідних професій (гірники очисного забою, прохідники, забійники на відбійних молотках, машиністи гірничих виймкових машин) незалежно від віку за умови, якщо вони відпрацювали на цих роботах не менше ніж 20 років. Цією ж статтею передбачається, що працівники, безпосередньо зайняті повний робочий день на підземних і відкритих гірничих роботах (включаючи особовий склад гірничо-рятівних частин) з видобутку вугілля, сланцю, руди та інших корисних копалин, на будівництві шахт, рудників, за списком робіт і професій, затвердженим Радою Міністрів СРСР, мають право на пенсію незалежно від віку, якщо вони відпрацювали на цих роботах не менше ніж 25 років.

Постановами Ради Міністрів СРСР від 29 грудня 1990 року № 1356, 19 січня 1991 року № 51, 11 березня 1991 року № 88, а також постановою Кабінету міністрів СРСР від 3 січня 1991 року № 136 визначено список професій і робіт, які дають право на пенсію незалежно від віку особам, які пропрацювали на цих роботах не менше ніж 25 років.

7. Планом на 1991 рік передбачається фінансування всіх підприємств Держвуглепрому УРСР.

Соціальний захист робітників та їхніх сімей, в разі закриття підприємств, гарантується відповідними законами СРСР і УРСР. Закриття вугледобувних підприємств у 1991 році не передбачається.

8. Уряд Української РСР не знімає з себе відповідальності за виконання протоколу переговорів між Радою Міністрів УРСР, регіональним Союзом страйкових комітетів Донбасу і робочими комітетами міст Червонограда, Олександрії та Нововолинська від 26 січня 1991 року.

За ініціативою підприємств Держвуглепрому УРСР можуть створюватися регіональні робочі групи (в разі об'єднання на рівні міст, областей, республіки) згідно з чинним законодавством.

Розгляд вимог страйкуючих підприємств, які не ввійшли до цього протоколу, доручити робочій групі, створеній у відповідності з протоколом переговорів між Радою Міністрів УРСР і представниками шахтарських колективів республіки від 20—21 березня 1991 року.

9. Шахтарям буде надано можливість у погодженні з ними термін провести на телебаченні круглий стіл за участю представників Верховної Ради УРСР і Уряду.

Після схвалення сесією Верховної Ради УРСР пунктів спільного протоколу Комісії Верховної Ради УРСР, Уряду і представників страйкуючих колективів всі страйкуючі підприємства приступають до роботи протягом 2-х діб.

Дія даного рішення розповсюджується тільки на підприємства, які приступили до роботи.

Від Парламенту
Білоблоцький М. П.
Євтухов В. І.
Васильєв В. І.
Звягільський Ю. Л.
Іоффе Ю. Я.
Валеня І. Ю.
Від Уряду
Гладуш В. Д.
Від шахтарів
Волков І. Ф.
М'ясников В. М.
Калінін О. А.
Гавалко Є. Р.
Мосунов П. В.
Галяутдінов С. М.

ЧИ НЕ ТАК, ЯК ТОРІК?

Дзвони Чорнобиля

Акція, задумана журналістами Держтелерадіо УРСР, благодійна: з 19.30 25 квітня до 24.00 26 квітня проходитиме республіканський телерадіомарафон «Дзвони Чорнобиля». Телевізійна частина марафону йтиме у прямому ефірі з Жовтневого палацу культури столиці України, куди запрошуються люди, які благодійними внесками відгукнулися на чорнобильську біду.

Як було заявлено на прес-конференції, що відбулася в Києві 18 квітня, для показу в телемарафоні підготовлено близько ста сюжетів — про героїв Чорнобиля, людей, які тривалий час живуть в умовах підвищеного радіаційного забруднення, хворих дітей, що потребують допомоги.

У телемарафон включатимуться студії восьми областей України, а також Мінська і Брянська.

— Основна мета марафону, — заявив голова Держтелерадіо УРСР М. Охмакевич, — привернути увагу широкої громадськості до сьогоднішніх чорнобильських проблем, а також зібрати кошти для вирішення найболючіших із них. Насамперед для лікування дітей, які постраждали від аварії. Тележурналісти вважають, що частина коштів має бути виділена на створення Республіканського центру лікування лейкемії і гострого лейкозу.

На запитання присутніх Микола Федорович пояснив: кошти, що надійдуть на рахунки телерадіомарафону «Дзвони Чорнобиля», розподілятимуться координаційною комісією Ради Міністрів УРСР, до складу якої ввійдуть представники державних і громадських організацій, народні депутати. Держтелерадіо УРСР широко інформуватиме громадськість про їх використання.

Не раз виникали запитання: хто конкретно відповідає за збирання і розподіл коштів? Куди вони підуть? Зокрема, представник від громадськості Володимир Перелома нагадав, що у фонд минулорічного телемарафону деякі заводи передали по 50 тисяч інвалютних грошей. А де вони? Немало трудових колективів і тепер готові виділити кошти на благодійну справу. Але де гарантія, що діти Чорнобиля не одержать од бублика дірочку?

Організатори телемарафону, однак, запевнили, що жодна копійка не буде витрачена не за призначенням. Тому запрошуємо всіх, кому не байдужа доля чорнобильських дітей, узяти участь у благодійному телемарафоні. Ось його рахунки:

Київське міське управління Зовнішекономбанку СРСР: поточний балансовий валютний рахунок № 000700620, МФО 805119; поточний балансовий рахунок у карбованцях № 000700921, МФО 805119, ТЕЛЕРАДІОМАРАФОН «ДЗВОНИ ЧОРНОБИЛЯ».

Володимир ОЛЕФІРЕНКО, спеціальний кореспондент «Голосу України».

В інших республіках

НА ЧЕРЗІ — ГРОШОВА РЕФОРМА

Днями спеціальна комісія Верховної Ради Латвії розглянула зразки латів — так зватиметься нова латвійська валюта. Із десяти представлених купюр затверджено шість: вартістю у п'ять, десять, двадцять п'ять, п'ятдесят, сто і п'ятсот латів.

Зразки нових грошей Латвії з портретами діячів національної культури, видами старої Риги та національною символікою можна без перебільшення назвати творами мистецтва. Як повідомили представники латвійського парламенту, національна валюта буде введена в обіг через рік-півтора.

Тим часом Естонія, хоча і відстає від сусідів, також планує здійснити грошову реформу. З цією метою в республіці створюється спеціальний комітет, який очолить голова уряду. Крім нього, до складу комітету входитимуть президент естонського банку та вчений-фінансист, кандидатуру якого ще має затвердити Верховна Рада. Термін діяльності комітету — до 1995 року. Мабуть, саме тоді карбованці замінять на естонські крони. До речі, вже йде підготовка до їх друкування за кордоном.

ЛИТВА ПРИВАТИЗУЄТЬСЯ

10 квітня розпочалася приватизація державного майна у Литві. Населення республіки отримає разові виплати, які використовуватимуться для придбання нерухомості та акцій. Згідно з постановою литовського уряду, особи, яким до 31 грудня минулого року виповнилося 35 років, отримають 5 тисяч карбованців, 30-літнім виплатять 4 тисячі, 25-літнім — 3 тисячі карбованців. Ті, хто має 18 років, отримають 2 тисячі, а молодші за віком — 1 тисячу карбованців.

Причому готівка не буде виплачуватись. Жителі отримають спеціальний фінансовий документ, який не підлягатиме продажу. Його власник матиме право передати суму, що йому належить, найближчим родичам — батькам, дітям, братам чи сестрам.

Проте, наголошується в постанові, виплати надаються лише «громадянам Литовської республіки», тобто особам, які вже мають або до листопада нинішнього року отримають тимчасові посвідчення про литовське громадянство.

(За матеріалами газет)

ПОЇЗД З'ЯВИВСЯ НАДВЕЧІР

Позавчора на Хрещатику відбулася десятитисячна маніфестація. Основну масу маніфестантів становили працівники «Ленінської кузні», Київського авіаційно-промислового об'єднання та шахтарі. Окрім політичних та економічних вимог (відставка Президента, союзного уряду і союзного парламенту, перегляд політики цін), була ще одна: звільнити заарештованого напередодні активіста РУХу Дмитра Поїзда. Десь о 17-й годині Д. Поїзд з'явився на Хрещатику. Це дещо розрядило напругу.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Наші мандрівки

ДО БРАТА

Мій малий вивчив нове слово: **Дніплопетловськ.**

Щодо мене, то я не був там літ п'ятнадцять і — скучив. Скучив за цією дивною архітектурною сумішшю потьомкінського шику, сталінського ампіру, брежнєвського модерну вперемішку з цілими вулицями білих козацьких хаток. І все це розкинулося на площі, рівній Ленінградові, тут довго тягнуться передмістя,— а я 15 літ тому був закоханий у Дніпропетровську, тому не терпілося упасти на нього одразу, минувши передмістя, упасти з літака, з парашутом. І ось я вже тут, я дещо призабув, тому набираю 09 і питаю, як проїхати на вулицю Н. Спробував би так у Києві! Але — відповідають, притому українською: «Тю! Так це ж коло тюрми!» — «А де ваша тюрма?» Мені залюбки пояснюють. Їду туди вже ввечері, похмурий, як ніч, бо багатьох друзів не стало, не стало й тієї, кого любив 15 літ тому. В руках маю чудову троянду. У тролейбусі перепитую про вулицю Н., і хтось, глянувши на мою троянду, каже: «До братухи едешь?» Киваю, бо й справді їду до брата. На Н. ми виходимо, добродій урочисто вказує на залізну тюремну браму: «Вон там твой братуха!» Починаю виправдовуватись і він втрачає до мене інтерес. А брат живе тут таки, поруч, з вікон висотної квартири видно двір тюрми, де минулого літа був бунт, брата розбудили пістолетні постріли й автоматні черги, а вранці він фарбував балкон і чув свист куль. Ми сто літ не бачились, але я — з Києва, тому вже з порога він каже: що, приїхав перейменовувати Дніпропетровськ на Січеслав? Йому цього не хочеться, і його неважко зрозуміти, він таки виріс у Дніпропетровську. Далі розпитував про Єльцина — немов той живе у Києві, і я розумію, що вони від часів заснування Катеринослава звикли дивитись не на Київ, а ген північніше, це вже — родове. Наостанок каже: оцей ваш закон про мови — зайвий, я й без нього вмію по-українському. Дніпропетровськ, до речі, українізується, й робить це з деякою іронією й нарочитим старанням. Он вивіска: юшкарня. Он ще одна: «издательство СИЧ». Втім, нормальна жива українська мова — теж не дуже велика рідкість.

Решту ночі проводжу на вулиці Філософській. Еге ж, є така у Дніпропетровську! Тягнеться від старого центру, від ринку Озерки — майже аж до тої самої тюрми. Ті ж білі козацькі хатки, з синіми й зеленими віконницями, залишки старих акацій, що колись зливалися кронами над вулицею, залишки вишуканих металевих огорож і залишки скульптурних фонтанчиків у дворах. Ось чому вона — філософська. Тут мешкає чоловік, до якого я побоювався йти, знаючи його як запекло-переконаного сталініста. Однак, ми з ним, у різний час, народилися й виросли в однім дворі на **справжній** Україні, і, якби не він, власник добрячого шраму від багнета, бравий капітан дохрущовських часів, — не було б і мене, такого, як я є. Тому — приходжу, і не жалкую. Хоч би й тому, що він старий, хворий і жорстоко самотній. Од самоти завів десяток курей, очолюваних породистим півнем з берегів Брамапутри. Ще завів папугу, і той щоранку будить: «Хочу до Василия!» (о, цей українізм **«до»** — в значенні **«к кому-либо»**: до брата, до мамы, — поширений на всьому нашому напівросійськомовному Півдні!).

Ми почали з теми «Дніпропетровськ і Брежнєв», але скоро облишили, бо що таке Брежнєв у порівнянні з Потьомкіним, Катериною, Сталіним! Знаєш, — сказав він, — той багнетний шрам я дістав під війну, але не в бою. Тоді теж були бандити, хоч і не стільки, скільки у вас тепер. Так вам і треба — ви розвалили Союз. Ви кажете, що голод 33-го був штучним. Але ж мені перед ним було три роки, і я пам'ятаю, що не йшли дощі, й ми на вулиці все літо ліпили мисочки з піску, бо була посуха. Я промовчав, хоч у своїм дитинстві теж ліпив мисочки на тій же вулиці, але голоду не було. Я промовчав, бо він заплакав і сказав: я змолоду-здуру прожив аж три життя, і тепер маю потрійну старість. Я промовчав, бо це було свято порозуміння. Отак само я у Львові чи ще десь зрозумів би і якогось іншого чоловіка, у бою з яким полягло півста хлопців з батальйону оцього, юного тоді, капітана. Я лиш спитав: як він устигає на своїх хворих ногах від зупинки до дверей тролейбуса, адже там далеченько? Він відповів: а я, немов павук, слідкую за дротами. Як затремтять — значить, тролейбус близько. Ми сиділи й говорили, аж поки півень не заспівав над Брамапутрою. Попрощалися. Сіріло. На Філософській почали палити торішнє листя, дехто садив уздовж вулиці картоплю. Було надто рано, хоч «точки» відчиняються тут о восьмій і можна легко взяти мадери. Важче — горілки, так само майже, як і молока. Я залишав місто Катерини, Пушкіна, Яворницького, Махна й Підмогильного. Свято порозуміння тривало.

Христофор ГРУША.

Дніпропетровськ — Київ.

Репліка

НАВАНТАЖЕННЯ? «ПРАВДА»

Працівники редакції тижневика «Вільне слово», органу Хмельницької міськради, нічого не мали б проти, якби кіоскери продавали нашу газету з навантаженням, скажімо, олії чи бананів, куплених центром торік за золото. А оскільки для периферії такі бажання — з серії фантастики, то насправді кіоскери пропонують шанувальникам міського тижневика «Правду Украины», «Хмельницьк вечірній» і навіть «Правду». Звісно, покупці проти такого сервісу і слушно запитують: як це розуміти? Справді, як?

Петро МАЛІШ, журналіст.

Дожилися!

ТАНКИ НА... СУБОТНИКУ

робитимуть всі, як один, працівники Харківського заводу імені Малишева. Роковини народження Леніна адміністрація наказала зустріти на робочих місцях. Можна, звичайно, і не зустрічати, але... Танкобудівників у недалекому майбутньому чекає скорочення, і їм дали зрозуміти, що кандидати в безробітні рекрутуватимуться з тих, хто не поважає суботники.

Микола КОСИЙ, журналіст.

Харків.

У РАЙ — НА ВЕЛОСИПЕДІ

Оце так!

Уточнюємо: велосипед не звичайний, а водний, з тих, що видаються напрокат на одеських пляжах. Подружжя Чередникових з Маріуполя скористалося ним самовільно і вночі подалося морем до раю, що маячив десь за обрієм. Але, виявляється, прикордонникам тієї ночі теж не спалося, і вони перехопили втікачів. Було заведено карну справу. Народний суддя Н. Гандзій потім дивувалася: чи не краще просто оформити виїзд за кордон? Виявляється, ні, бо Микола Чередников мусив відбувати півтора року за крадіжки особистого майна громадян, а йому цього не хотілося. Підробивши документи, спробував податися через Закарпаття до Угорщини. Не вийшло. Тоді вони з дружиною й сіли на велосипед. Чергову поїздку Миколі доведеться відкласти на три роки. Його дружину засуджено умовно.

Георгій ВОРОТНЮК, власний кореспондент «Голосу України».

Одеса.

Мал. Юрія ГОЛОВЧЕНКА.

...ТОРІК?

...зи Міністрів
...у якої ввій-
...ки держав-
...их організа-
...утати. Держ-
...широко ін-
...ромадськість
...ння.
...али запитан-
...о відповідає
...озподіл кош-
...идуть? Зо-
...ме від гро-
...димир Пере-
...у фонд ми-
...елемарафону
...едали по 50
...х грошей. А
... трудових
...ер готові ви-
... благодійну
...гарантія, що
...не одержать
...ку?

Організатори телемарафону, однак, запевнили, що жодна копійка не буде витрачена не за призначенням. Тому запрошуємо всіх, кому не байдужа доля чорнобильських дітей, узяти участь у благодійному телемарафоні. Ось його рахунки:

Київське міське управління Зовнішекономбанку СРСР: поточний балансовий валютний рахунок № 000700620, МФО 805119; поточний балансовий рахунок у карбованцях № 000700921, МФО 805119, ТЕЛЕРАДІОМАРАФОН «ДЗВОНИ ЧОРНОБИЛЯ».

Володимир ОЛЕФІРЕНКО, спеціальний кореспондент «Голосу України».

...А

...його неваж-
...таки виріс у
... Далі розпи-
...а — немов
... я розумію,
... заснування
...кли дивитись
...ивічніше, це
...астанок ка-
...он про мови
...нього вмію
... Дніпропет-
...українізуєть-
...деякою іро-
...старанням.
...арія. Он ще
...ство СИЧ».
...жива україн-
...не дуже ве-
...оджу на ву-
...у! Еге ж, є
...ровську! Тяг-
...о центру, від
...майже аж до
...Ті ж білі ко-
...ж білі й зеле-
...ими, залишки
...колись зли-
...ад вулицею,
...их метале-
...них скульп-
...в у дворах.
...філософсь-
..., до яко-
...йти, значить
...переконано-
...к, ми з ним,
...одилися й ви-
... дворі на
..., і якби не
...ячого шраму

до Василия!» (о, цей українізм «до» — в значенні «к комулибо»: до брата, до мамы, — поширений на всьому нашому напівросійськомовному Півдні!).

Ми почали з теми «Дніпропетровськ і Брежнєв», але скоро облишили, бо що таке Брежнєв у порівнянні з Потьомкіним, Катериною, Сталіним! Знаєш, — сказав він, — той багнетний шрам я дістав під війну, але не в бою. Тоді теж були бандити, хоч і не стільки, скільки у вас тепер. Так вам і треба — ви розвалили Союз. Ви кажете, що голод 33-го був штучним. Але ж мені перед ним було три роки, і я пам'ятаю, що не йшли дощі, й ми на вулиці все літо ліпили мисочки з піску, бо була посуха. Я промовчав, хоч у своїм дитинстві теж ліпив мисочки на тій же вулиці, але голоду не було. Я промовчав, бо він заплакав і сказав: я змолоду-здуру прожив аж три життя, і тепер маю потрібну старість. Я промовчав, бо це було свято порозуміння. Отак само я у Львові чи ще десь зрозумів би і якогось іншого чоловіка, у бою з яким полягло півста хлопців з батальйону оцього, юного тоді, капітана. Я лиш спитав: як він устигає на своїх хворих ногах від зупинки до дверей тролейбуса, адже там далеченько! Він відповів: а я, немов павук, слідкую за дротами. Як затремтять — значить, тролейбус близько. Ми сиділи й говорили, аж поки півень не заспівав над Брамапутрою. Попрощалися. Сіріло. На Філософській почали палити торішнє листя, дехто садив уздовж вулиці картоплю. Було надто рано, хоч «точки» відчиняються тут о восьмій і можна легко взяти мадери. Важче — горілки, так само майже, як і молока. Я залишав місто Катерини, Пушкіна, Яворницького, Махна й Підмогильного. Свято порозуміння тривало.

Христофор ГРУША.
Дніпропетровськ — Київ.

...ися!

...ИКУ

...исцях. Мож-
...е зустріча-
...удівниках у
...утньому че-
... і їм дали

зрозуміти, що кандидати в безробітні рекрутуватимуться з тих, хто не поважає суботники.

Микола КОСИЙ, журналіст.
Харків.

...ЕЛОСИПЕДІ

...иється, при-
...вочі теж не
...перехопили
...ведено кар-
...ли суддя
...дивувалася:

чи не краще просто оформити виїзд за кордон? Виявляється, ні, бо Микола Чередников мусив відбувати півтора року за крадіжки особистого майна громадян, а йому цього не хотілося. Підробивши документи, спробував податися через Закарпаття до Угорщини. Не вийшло. Тоді вони з дружиною й сіли на велосипед. Чергову поїздку Миколі доведеться відкласти на три роки. Його дружину засуджено умовно.

Георгій ВОРОТНЮК, власний кореспондент «Голосу України».
Одеса.

Мал. **Юрія ГОЛОВЧЕНКА.**

В інших республіках

НА ЧЕРЗІ — ГРОШОВА РЕФОРМА

Днями спеціальна комісія Верховної Ради Латвії розглянула зразки латів — так зватиметься нова латвійська валюта. Із десяти представлених купюр затверджено шість: вартістю у п'ять, десять, двадцять п'ять, п'ятдесят, сто і п'ятсот латів.

Зразки нових грошей Латвії з портретами діячів національної культури, видами старої Риги та національною символікою можна без перебільшення назвати творами мистецтва. Як повідомили представники латвійського парламенту, національна валюта буде введена в обіг через рік-півтора.

Тим часом Естонія, хоча і відстає від сусідів, також планує здійснити грошову реформу. З цією метою в республіці створюється спеціальний комітет, який очолить голова уряду. Крім нього, до складу комітету входитимуть президент естонського банку та вчений-фінансист, кандидатуру якого ще має затвердити Верховна Рада. Термін діяльності комітету — до 1995 року. Мабуть, саме тоді карбованці замінять на естонські крони. До речі, вже йде підготовка до їх друкування за кордоном.

ЛИТВА ПРИВАТИЗУЄТЬСЯ

10 квітня розпочалася приватизація державного майна у Литві. Населення республіки отримає разові виплати, які використовуватимуться для придбання нерухомості та акцій. Згідно з постановою литовського уряду, особи, яким до 31 грудня минулого року виповнилося 35 років, отримають 5 тисяч карбованців, 30-літнім виплатять 4 тисячі, 25-літнім — 3 тисячі карбованців. Ті, хто має 18 років, отримають 2 тисячі, а молодші за віком — 1 тисячу карбованців.

Причому готівка не буде виплачуватись. Жителі отримають спеціальний фінансовий документ, який не підлягатиме продажу. Його власник матиме право передати суму, що йому належить, найближчим родичам — батькам, дітям, братам чи сестрам.

Проте, наголошується в постанові, виплати надаються лише «громадянам Литовської республіки», тобто особам, які вже мають або до листопада нинішнього року отримають тимчасові посвідчення про литовське громадянство.

(За матеріалами газет)

УЇК-ЕНД, ТОБТО ВИХІДНІ

Звісно, що субота й неділя — передусім дні відпочинку. Та не треба забувати, що дозвілля й корисна праця не взаємовиключні, а, навпаки, — завжди поруч. Навесні, як відомо, кожний день дорогий для майбутнього.

Спробуймо поєднати корисне з приємним. На те й уїк-енд, тобто вихідні.

Плануємо цю добірочку вміщувати щосуботи. Будемо щиро раді, якщо ви, шановні чит[illegible] відгукнетеся порадами, пропозиціями — з вашого досвіду. Тож, будь ласка, пишіть. [illegible]дреса — на останній сторінці номера. А кому! Пишіть прямо: «Інформаційний кур'єр». Уїк-енд.

Для настрою

ЗА КРАСИВІ ОЧІ

Як повідомив кореспондент ТАРС, у Південній Африці було проведено конкурс «Найзапальніші, найясніші очі». Поряд з представниками прекрасної половини людства у конкурсі брали участь і чоловіки. Параметри, так би мовити, з'ясовувалися по фотографіях. Журі віддало перевагу 19-літній манекенниці з Кейптауна Лісі-Енн Кінг. Вона розповідає, що її очі міняють колір — від зеленкуватих до сіро-голубих, залежно від одягу. Д[illegible]вчина переконана, що її о[illegible]світяться таки[illegible]вічним блиском тому, що вона не курить, не вживає алкоголю і взагалі веде здоровий спосіб життя. А приз — дві путівки на острів Маврікій — їй дістався цілком заслужено, бо серед чоловіків не виявилося таких, хто б визнав, що й не курить, й не прикладається до спиртн[illegible]

З істор[illegible] понять

ПРО СУБОТУ Й НЕДІЛЮ

СУБОТА — це спокій. У Біблії сказано, що звершив Бог до сьомого дня діла свої, і відпочив у сьомий день від справ своїх... І благословив сьомий день.

Цей день мав бути вільний від сівби та жнив, у суботу не можна було навіть пекти й варити, купляти й продавати... Втім, проти такого обрядового дотримання суботи повстав Христос. Він сказав: «Отець мій понині робить, і я роблю».

Тобто працювати, робити добрі діла в суботу нікому не забороняється. Навпаки — чим більше корисного вчинимо, тим краще всім нам буде.

НЕ[illegible]Я — ВО[illegible]ЕСЕНІЄ. Цей день названий так на честь воскресіння Христа. Крім того, що в неділю наші предки намагалися якомога більше добра зробити, гарно відпочити, вони ще присвячували цей день добродійництву. Збирали кошти, щоб розподілити між бідними, сиротами та вдовами.

Гороскоп

ТІЛЕЦЬ

21 квітня — 21 травня, цілий місяць належить «тільцям». Їхня характерна риса — небагатослів'я. Вони тверді й стійкі в своїх переконаннях, «мов скеля непорушні». Уміють володіти собою, що б там не було. Але... до пори до часу. Поки краплина не переповнить чашу терпіння. Тоді стережіться «бика» — все змете на своєму шляху. І буде правий. Він довго терпів, сподівався на здоровий глузд...

«Тілець» — прекрасний працівник, любить свою роботу, віддається їй сповна, тож йому необхідний відпочинок. Не заважайте йому. А ще люди цього знаку — чудові батьки. Жінки-«тільці» — вмілі домогосподарки, й на роботі, як знахідка. Чоловік-«тілець» — це бос, гарний керівник. Втім, вимагає від підлеглих вчиняти так, як він вважає за потрібне. З «тільців» узагалі виходять чудові інженери, вчителі, диктори телебачення, журналісти і, звичайно, фермери. Де б «тілець» не працював, його головна риса — відповідальність за справу.

Примхи природи

АСТРОГЕОФІЗИЧНИЙ ПРОГНОЗ

Завтра, 21 квітня, день, який вважається досить складним. Місяць потрапляє в квадратуру Сонця. Тож можливі аварійні ситуації на дорогах і автотрасах, травматизм, пожежі й соціальні конфлікти. Про це треба пам'ятати й робити все залежне від нас, щоб уникати небажаних ускладнень.

З джерела мудрості

ІОАНН ЗЛАТОУСТИЙ ЛЮБИВ ПОВТОРЮВАТИ...

Якщо землероб не посіє, то й дощ не допоможе.

Хочу запропонувати вам три заповіді: ніколи не лихословити; ні з ким не ворогувати; зжити погану звичку клястися.

Хто прискіпливий до чужих вчинків, той ніколи не дістане співчуття до власних вчинків... Тож не судіть, й не судимі будете.

Анонс!

КАПЕЛА БАНДУРИСТІВ З АМЕРИКИ

Цей дружний колектив носить ім'я Тараса Шевченка. Артисти люблять українську народну творчість, палко її пропагують в Америці, Канаді, Європі. Очолює капелу Володимир Колесник, який змушений був 1972 року покинути рідну Україну. І ось тепер добре знаний у всьому світі колектив продемонструє своє мистецтво в багатьох містах України. Його турне відбудеться на початку червня.

Чергувала на уїк-енді Людмила БАРАНЕВИЧ.
Фото Михайла САЧКА.

РОЗБИВАЄ РАДА ДУЕТИ

Зображений на фото дует авторів-виконавців — Тетяну і Сергія Нікітіних — рекламувати особливої потреби нема, і так квитки розкуповують залюбки. Бо кому сьогодні не хочеться послухати мелодійні пісні, «полити бальзам на рани» душі, засмиканої нашою загальною дефіцитністю.

Однак нинішні нікітінські гастролі в Києві, організовані київським літературно-музичним театром-студією «Академія», все-таки незвичні. 19, 20, 21 квітня в Київському Будинку художника виступає не дует, а тільки його «сильна половина». Тільки не треба хвилюватися, подружжя не розпалося ні в сімейному, ні в творчому плані.

Все набагато прозаїчніше. Сергій перейшов на творчу роботу, а Тетяна працює, причому не де-небудь, а завідуючою відділом культури Октябрського райвиконкому Москви, де головою Ради є відомий народний депутат СРСР Ілля Заславський. До речі, той райвиконком взагалі бардівський: голова райвиконкому там інший автор-виконавець, Георгій Васильєв, з дуету, відомого в світі авторської пісні як «Івасі». Другий «Івась», Олексій Іващенко, під час гастролей у Києві теж говорив, що через завантаженість колеги вони мало виступають разом.

На фото: В душі ми — разом.

Володимир СКАЧКО.
Фото Валерія ПЛОТНИКОВА.

Новини з ...

«МАКАБІ...

Ужгород. ...
Ради підписа...
домою фірм...
буд» на спор...
ному центрі...
зіркового к...
тон». Він пр...
ному з маль...
старого міст...
Уж, поблизу...
театру.
Як повідом...
менеджер ф...
цина, це оди...
які «Інтерма...
ме на Украї...
СРСР фірма...
дію до 1995...
бізнес-центрі...
За контрак...
прибутків...
одержуватимо...
15 — Ужгоро...
Готель нам...
липні 1993 р...

Ми...
власний...
«Голосу У...

ВПЕРЕД, ...

Науково-інж...
«Аеромед» ві...
за Києвом, за...
тановкою «Г...
для лікування...
дуг.
Враховуючи...
номічного ро...
«Аеромеду»...
ти акціонерне...
лімед». Воно...
різноманітні...
лише для мед...
ми товариства...
ромед», Київ...
серця і здор...
раїгастроном...
Серед нови...
— холодильни...
рігання сіль...
продукції міс...
до 10 тонн....
холодильник...
колектив оре...
мий фермер.

Анато...
Київ.

ЗАМІСТЬ ... СТРА...

Близько пів...
ничан зібрал...
збори незале...
ні В. Стуса....
лідки підвищ...
альну незал...
ництва. Підкр...
коми давно...
стали придат...
адміністрації,...
ємствах слід с...
ми — для в...
ресів трудящ...
створено ініц...
та й області.

Валерій ...
власний...
«Голосу У...
Вінниця.

ЗАДУМА...

Донедавна...
лядало остріп...
стабільності....
З вимогами...
дента й цент...
незалежності...
на ринковий...
ники машино...
ну імені С...
ну», «Насосен...
прому», «Цен...
піддав крит...
політику цент...
що диктатові...
влади можна...
лишивши пол...
тацію в респу...
повну підтрим...
ді УРСР, по...
активізувати...
ний суверенітет...
йняте резолю...
відміни «пре...
датку, підви...
мінімум удві...
пенсації товар...
тименту.

Віталій МА...
власний...
«Голосу У...
Суми.

Голос України

К-ЕНД, ОБТО ИХІДНІ

Звісно, що субота й неділя — передусім дні відпочинку. Та не треба забувати, що звілля й корисна праця не взаємовиключні, а, навпаки, — завжди поруч. Навесні, відомо, кожний день дорогий для майбутнього.

Спробуймо поєднати корисне з приємним. На те й уїк-енд, тобто вихідні.

Плануємо цю добірочку вміщувати щосуботи. Будемо щиро раді, якщо ви, шановнит ідгукнетеся порадами, пропозиціями — з вашого досвіду. Тож, будь ласка, шіть дреса — на останній сторінці номера. А кому! Пишіть прямо: «Інформаційкур'єр». Уїк-енд.

КРАСИВІ ОЧІ

в кореспондент ТАРС, у Пів було проведено конкурс і, найясніші очі». Поряд з и прекрасної половини людбрали участь і чоловіки. Паи мовити, з'ясовувалися по Кюрі віддало перевагу 19ниці з Кейптауна Лісі-Енн зповідає, що її очі міняють еленкуватих до сіро-голубих, ягу. Д на переконана, що я так незвичним блиском не курить, не вживає алкогоде здоровий спосіб життя. А тівки на острів Маврікій — лком заслужено, бо серед човилося таких, хто б визнав, ть, й не прикладається до

ь

БОТУ Й НЕДІЛЮ

це спокій. У Біблії сказано, г до сьомого дня діла свої. омий день від справ своїх... ьомий день.

в бути вільний від сівби та не можна було навіть пекти ити й продавати... Втім, продового дотримання суботи с. Він сказав: «Отець мій я роблю».

вати, робити добрі діла в е забороняється. Навпаки — рисного вчинимо, тим краще

ВО ЕСЄНІЄ. Цей день честь воскресіння Христа. в неділю наші предки намабільше добра зробити, гарони ще присвячували цей ицтву. Збирали кошти, щоб бідними, сиротами та вдо-

ТІЛЕЦЬ

21 травня, цілий місяць нам». Їхня характерна риса — Вони тверді й стійкі в своїх мов скеля непорушні». Уміою, що б там не було. Але... Поки краплина не переповіння. Тоді стережіться «бика» — все змете на своєму шляху. І буде правий. Він довго терпів, сподівався на здоровий глузд...

«Тілець» — прекрасний працівник, любить свою роботу, віддається їй сповна, тож йому необхідний відпочинок. Не заважайте йому. А ще люди цього знаку — чудові батьки. Жінки-«тільці» — вмілі домогосподарки, й на роботі, як знахідка. Чоловік-«тілець» — це бос, гарний керівник. Втім, вимагає від підлеглих вчиняти так, як він вважає за потрібне. З «тільців» узагалі виходять чудові інженери, вчителі, диктори телебачення, журналісти і, звичайно, фермери. Де б «тілець» не працював, його головна риса — відповідальність за справу.

Примхи природи

АСТРОГЕОФІЗИЧНИЙ ПРОГНОЗ

Завтра, 21 квітня, день, який вважається досить складним. Місяць потрапляє в квадратуру Сонця. Тож можливі аварійні ситуації на дорогах і автотрасах, травматизм, пожежі й соціальні конфлікти. Про це треба пам'ятати й робити все залежне від нас, щоб уникати небажаних ускладнень.

З джерела мудрості

ІОАНН ЗЛАТОУСТИЙ ЛЮБИВ ПОВТОРЮВАТИ...

Якщо землероб не посіє, то й дощ не допоможе.

Хочу запропонувати вам три заповіді: ніколи не лихословити; ні з ким не ворогувати; зжити погану звичку клястися.

Хто прискіпливий до чужих вчинків, той ніколи не дістане співчуття до власних вчинків... Тож не судіть, й не судимі будете.

Анонс!

КАПЕЛА БАНДУРИСТІВ З АМЕРИКИ

Цей дружний колектив носить ім'я Тараса Шевченка. Артисти люблять українську народну творчість, палко її пропагують в Америці, Канаді, Європі. Очолює капелу Володимир Колесник, який змушений був 1972 року покинути рідну Україну. І ось тепер добре знаний у всьому світі колектив продемонструє своє мистецтво в багатьох містах України. Його турне відбудеться на початку червня.

Чергувала на уїк-енді

Людмила БАРАНЕВИЧ.

Фото Михайла САЧКА.

ИВАЄ РАДА ДУЕТИ

а фото дует ців — Тетяну их — реклаї потреби неи розкуповубо кому сьося послухати «полити бадуші, засмиальною дефі-

і нікітінські , організоваі літературнотром-студією -таки незвичвітня в Київ художника ет, а тільки половина». хвилюватися, озпалося ні в сімейному, ні в творчому плані.

Все набагато прозаїчніше. Сергій перейшов на творчу роботу, а Тетяна працює, причому не де-небудь, а завідуючою відділом культури Октябрського райвиконкому Москви, де головою Ради є відомий народний депутат СРСР Ілля Заславський. До речі, той райвиконком взагалі бардівський: голова райвиконкому там інший автор-виконавець, Георгій Васильєв, з дуету, відомого в світі авторської пісні як «Івасі». Другий «Івась», Олексій Іващенко, під час гастролей у Києві теж говорив, що через завантаженість колеги вони мало виступають разом.

На фото: В душі ми — разом.

Володимир СКАЧКО. Фото.

Валерія ПЛОТНИКОВА.

Новини з усієї України

«МАКАБІ» НАД УЖЕМ

Ужгород. Виконком міської Ради підписав контракт з відомою фірмою «Інтермакабібуд» на спорудження в обласному центрі готелю чотиризіркового класу типу «Хілтон». Він пропишеться в одному з мальовничих куточків старого міста на березі річки Уж, поблизу драматичного театру.

Як повідомив генеральний менеджер фірми Петер Капацина, це один з п'яти готелів, які «Інтермакабібуд» зводитиме на Україні. А загалом в СРСР фірма планує ввести в дію до 1995 року 12 готелів-бізнес-центрів.

За контрактом, 85 відсотків прибутків від експлуатації одержуватиме фірма «Макабі», 15 — Ужгородська Рада.

Готель намічено відкрити в липні 1993 року.

Микола ГОРВАТ, власний кореспондент «Голосу України».

ВПЕРЕД, «ПОЛІМЕД»!

Науково-інженерний центр «Аеромед» відомий далеко поза Києвом, зокрема, своєю установкою «Гірське повітря» для лікування цілого ряду недуг.

Враховуючи нові умови економічного розвитку, на базі «Аеромеду» вирішено створити акціонерне товариство «Полімед». Воно випускатиме найрізноманітнішу продукцію не лише для медиків. Засновниками товариства стали НІЦ «Аеромед», Київський фонд милосердя і здоров'я, Ватутінський райгастрономторг столиці.

Серед новинок «Полімеда» — холодильні камери для зберігання сільськогосподарської продукції місткістю від однієї до 10 тонн. Придбати такий холодильник зможе не лише колектив орендарів, а й окремий фермер.

Анатолій САВЧУК.

Київ.

ЗАМІСТЬ ПРОФКОМІВ — СТРАЙККОМИ

Близько півтори тисячі вінничан зібралося на чергові збори незалежного руху імені В. Стуса. Обговорено наслідки підвищення цін і соціальну незахищеність робітництва. Підкреслено, що профкоми давно себе вичерпали, стали придатком парткомів та адміністрації, тому на підприємствах слід створити страйккоми — для відстоювання інтересів трудящих. З цією метою створено ініціативні групи міста й області.

Валерій ЛАЗАРЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

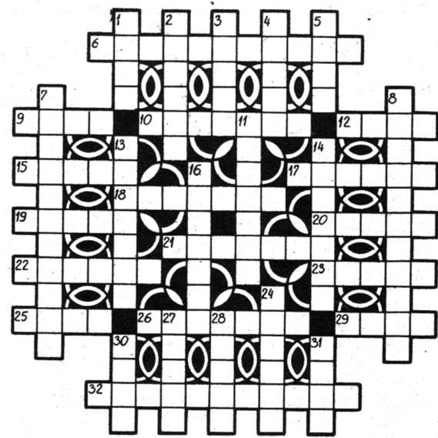
Вінниця.

ЗАДУМАЛИСЬ І СУМИ

Донедавна місто Суми виглядало острівцем спокою і стабільності. Але — минулося. З вимогами відставки Президента й центрального уряду, незалежності України вийшли на ринковий майдан представники машинобудівного об'єднання імені Фрунзе, «Електрону», «Насосенергомашу», «Хімпрому», «Центроліту». Мітинг піддав критиці антинародну політику центру. Наголошено, що диктатові вищих структур влади можна протистояти, обмінявши політичну конфронтацію в республіці. Висловлено повну підтримку Верховній Раді УРСР, поставлено вимогу активізувати курс на державний суверенітет України. Прийнято резолюцію з вимогою відміни «президентського» податку, підвищення зарплати мінімум удвічі, повної компенсації товарів дитячого асортименту.

Віталій МАКСЮТЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

Суми.

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 6. Природно-історична область в Західній Азії, один з найдавніших центрів цивілізації. 9. Колишній футболіст київського «Динамо». 10. Музично - танцювальна сцена в італійському театрі XVI—XVII ст. 12. Роман Етель Ліліан Войнич. 15. Корінне населення Нової Зеландії. 17. Видатний французький філософ, математик і фізик XVII ст. 18. Старовинний український чоловічий і жіночий одяг. 19. Велике виробниче об'єднання однорідних підприємств. 20. Богиня плодючості і материнства в давньоєгипетській міфології. 21. Лабораторна хімічна посудина. 22. Персонаж оперети Олексія Рябова «Сорочинський ярмарок». 23. Житло туриста. 25. Тварина, яка вважається тотемом українців. 26. Народна назва сузір'я Плеяд. 29. Дочка Ярослава Мудрого, королева Франції. 32. Гірська вічнозелена або листопадна рослина з великими квітами.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Літера кириличної абетки. 2. Волинський воєвода, який фактично керував Куликовською битвою. 3. Американський винахідник, творець телеграфного коду. 4. Скульптура Олександра Архипенка. 5. Давньогрецьке місто-держава на території сучасного Білгорода-Дністровського. 7. Речовина, що прискорює хімічну реакцію. 8. Епоха в історії культури країн Західної та Центральної Європи. 11. Бог бурі й негоди в міфології східних слов'ян. 13. Видатний іспанський і французький художник XX ст. 14. Пряма, що з'єднує вершину кута з серединою протилежної сторони. 16. Гетьман України. 24. Гуцульська садиба. 27. Форма боротьби з політичними противниками. 28. Професійний наїзник. 30. Притока Десни. 31. Мідна монета в Стародавній Греції.

Склав
Євген ВАСИЛЕНКО.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД «ЗАГАДКИ», НАДРУКОВАНИЙ 30 БЕРЕЗНЯ

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 5. Радіо. 7. Ноги. 8. Льон. 11. Ясла. 12. Вулик. 13. Сіль. 14. Полова. 17. Ялинка. 20. Калина. 21. Джміль. 22. Гадюка. 24. Пастка. 29. Сніп. 31. Лампа. 32. Кінь. 33. Вухо. 34. Іній. 35. Закон.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Бритва, 2. Бджоли. 3. Молоко. 4. Коза. 6. Пояс. 9. Осел. 10. Млин. 15. Опара. 16. Віник. 18. Ложка. 19. Кулик. 23. Диня. 25. Тінь. 26. Сльози. 27. Ямайка. 28. Камінь. 30. Прут. 32. Кріт.

Гастролі

ІРЧИК, ІРЧИК...

Відомо, що африканці-зулуси не цілуються, але при цьому вміють бути геніальними коханцями. Це згадалося під час коротких гастролей у Києві львівського театру «Не журись!» Нежуричани вміють без зайвих допоміжних прийомів доводити зал до веселого екстазу. Сам я вже не хлопчик, але в цілковитому захваті вистрибував у кріслі, коли Віктор Морозов співав «Ірчик, Ірчик, личко біле, як папірчик...». А Орест Хома!.. А Юрко Саєнко!.. А Остап Федоришин!.. Втім, трохи втручання вправної, культурної, несамозакоханої режисури їм би не завадило. Бо таки прикро, що їхня вистава про січових стрільців (пісні — чудові!) зовні нагадує старі комсомольські парадні концерти. І ще одне — це вже стосується київського глядача. Дивно, що зали на виставах нежуричан були заповнені вщерть, а в той самий час на прилавках київських книгарень спокійно лежить перша книжка засновника театру «Не журись!» Юрія Винничука. Вона зветься «Спалах». Книжка талановита — пробіжіть очима хоч би оповідання «Граната на двох», і ви вже не будете заложником однобокої любові. Бо театр — мистецтво моменту, а книжка — це надовго.

Віктор ЯРЧУК.

ПОГОДА

Як повідомили нашому кореспонденту з Гідрометеоцентру, 20 квітня на Україні, 21 лише у Прикарпатті короткочасні дощі, у західних областях із мокрим снігом. Вітер південно-східний з переходом на західний, 7—12, сьогодні у південних і західних областях пориви 15—20 метрів на секунду, в Карпатах 25—28 метрів на секунду. Температура вдень 7—15, у східних областях до 20 градусів тепла, вночі 2—8 градусів тепла, у північно-західній половині приморозки — 0—3 градуси.

По Київській області сьогодні вдень подекуди невеликий короткочасний дощ, гроза. Вітер західний, 7—12 метрів на секунду, поривчастий. Температура 10—15 градусів тепла.

З пошти відділу

А ШКОЛУ «ВТОПИЛИ»

Кільканадцять років тому у Лосківцях провадили меліорацію — осушували поля. Одночасно розпочали роботи по зрошенню, але чомусь підземними водами. Багато колодязів викопано, прокладено дренажу, поставлено водонапірні башти. От тільки поливу майже не було, бо з'ясувалося, що підземні води надто холодні. Колодязі засипали, труби порозбирали, а водонапірні башти попродали. Куди ті гроші пішли?..

А кілька років тому почали робити поливне пасовище вже в іншому місці. Знову копали канави, прокладали труби. Долину залили водою — створили «уявний ставок» та на тому все й вщухло. Люди поволі починають уже витягувати труби... За ті гроші можна збудувати в селі школу, яку вже 35 років починають споруджувати і ніяк не почнуть.

У Лосківцях колись було п'ять ставків. Люди продавали рибу, а тепер доведеться воду завозити — річки пересихають, в колодязях падає рівень води. Погано, коли на землі один працює, а троє ним керують, та жоден зі свого кабінету землі не бачить.

Орест АПОСТОЛ.
село Лосківці
Тернопільської області.

ЗА ВІДРО КАРТОПЛІ...

Люди добрі! Якщо є ще десь люди добрі... Я все своє життя пропрацював. Але в свої 76 років не маю нічого. Все життя пропрацював у колгоспі. Тепер вже старий, пенсіонер, інвалід, тому й переїхав жити до дочки. Купив хату. А директор радгоспу заявив, що на присадибну ділянку я не маю права. Не знав, що переїжджати з місця на місце в нашій країні заборонено. Я ж не з Америки приїхав. Та ніхто не хоче й слухати.

До кого ж звертатися — до Горбачова? Чи взяти мішок і по селу милостиню просити?

Йде весна. Мої руки, звичні до роботи, тягнуться до землі. Дайте ж хоч перед смертю виростити відро картоплі на своїй землі!

Михайло НІКІЄНКО.
Одеська область.

ПРИЙШЛИ?..

«Куди йдеш, українське село?» Воно вже прийшло, шановні! Квітучі і співучі села з красунями церквами були зруйновані, а натомість збудували «нові» села, в яких немає ні пристойних шкіл, ні церков — анічогісінько. Лишень стоять напівзруйновані або ж напівзбудовані склади отрутохімікатів, що отруюють все живе навколо. А на центральних садибах стоять і висять образи тих, хто все це зробив; тих, хто не хоче брати землю і не хоче віддати її тим, хто ще бажає хазяйнувати. Коло замкнулось...

Геннадій РЯБУХА.
м. Краматорськ
Донецької області.

ЧИ СТАНУ ФЕРМЕРОМ

А хочеться. Ось уже майже рік мандрую по всіх інстанціях: від директора радгоспу до голови райвиконкому, а віз, як то кажуть, і нині там. Всі зі мною згодні, всі «за», а зрушень ніяких.

Хотів подати голос у Селянську спілку України, але, ознайомившись зі списком керівного складу, стримався. І. ось на Україні створена Асоціація селянських і фермерських господарств. Може, хоч вона тепер допомагатиме?

Володимир КУЧЕР.
Дніпропетровська область.

СМІХ КРІЗЬ ЦІНИ

Ситуація!

Скільки палких промов проголошено з різних трибун про необхідність «повернутися обличчям до села», «віддати селу борги», «забезпечити пріоритетний розвиток». Та уваги до тих, хто покликаний годувати народ, після цього, на жаль, не побільшало. Скоріше навпаки — у багатьох випадках землероби потрапляють у скруту, яка раніше так гостро не проявлялася. Ось кілька тривожних інтерв'ю з керівниками господарств Причорномор'я:

Володимир Новацький, голова колгоспу імені Ульянова Роздільнянського району:

— Так зване шефство міста над селом, яке трималося на диктаті адміністративно-командної системи, відійшло у минуле. Але замість цього нічого розумнішого не знайшли. Результат відомий: в нашій області допомога промислових підприємств аграріям зменшилася в чотирип'ять разів. Відчуваємо гостру нестачу машин і знарядь праці, будівельних матеріалів, металу.

Цього року уклали договори на продаж продукції більш як на три мільйони карбованців. А що одержимо натомість? Нормами отоварювання передбачено 2 автомобілі й стільки ж тракторів, 40 кубометрів лісоматеріалів, 17 тонн цементу, 7 тонн металу, 2 тисячі листів шиферу. Можна було б посміятися з отих цифр, якби вони вкрай не засмучували: в потребах господарства — то краплина в морі.

Анатолій Ігнатовський, голова колгоспу «Зоря комунізму» Любашівського району:

— Ох, як м'яко стелять державні заготівельні організації тоді, коли укладають договори на сільськогосподарську продукцію. Та приходить осінь — і селяни часто-густо залишаються обдуреними.

І торік, і позаторік в угодах, що ми укладали з цукровими заводами, передбачалося: 50 відсотків цукру, одержаного з реалізованих понад план буряків, повернеться колгоспникам. Думаєте, повернулися? Ані грама. Де тільки я не побував: у виконкомах Рад різних рівнів, у прокурорів, у держарбітрів— ніде правди не можу знайти. А нині — знову цукровари з договорами. І знову — обіцянки...

Відомо, що частку виробленої продукції господарствам доводиться вивозити сьогодні власним транспортом. Тепер же, аби економити пальне для роботи на полях та фермах, будемо змушені від цього відмовитись — хай заготівельники забирають замовлене у нас самі. Але чи заберуть своєчасно, чи не згине продукція, доки їх дочекається?

Ігор Домецький, голова колгоспу імені Леніна Овідіопольського району:

— Очікуємо, як і торік, близько мільйона карбованців прибутку. Але ж прості підрахунки засвідчують: після сплати всіх податків та обов'язкових відрахувань у колгоспній касі з отого мільйона залишиться не більш як 100 тисяч карбованців. Ось і забезпеч з них високу зарплату, придбай усе необхідне для налагодження виробництва. Ні, за такою підходу неминуче збанкрутуємо...

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».
Одеська область.

НЕХАЙ ІДЕ...

— Ось уже люди й сіють, а в нашому колгоспі ще й кіт не валявся. Та воно й зрозуміло. Голова нетутешній. Ні про господарство, ні про людей не дбає. Привезли його нам з району, посадили в крісло, а що далі буде, то вже нікого не цікавить.

От у сусідньому колгоспі, — продовжує наша попутниця, — голова свій, з місцевих. Обирали його на загальних зборах. Так він перш за все збудував консервну фабрику, свою олію б'є, муку меле, копченості різні виготовляє. Люди допомогу від господарства мають: корми їм прямо по дворах завозять. То в них і птиця є, і кабанчики, і бички відгодовуються.

Оце я відвозила чоловікового брата в Кременчук, так із сусіднього колгоспу там усякими продуктами торгували. Тож і не дивно, що в них і прибутки є, і державі все сповна постачають. А наш керівник оце завершує споруджувати собі солідний будинок. Та не де-небудь, а в Черкасах. Як добудує, то, мабуть, і втече. Нехай би вже швидше, може, інший очолить господарство, то і в нас піде на краще.

Зараз багато говорять про фермерство. Добра справа. Тільки ми її вже скуштували. Старші люди пам'ятають, як до колективізації було. Мали свої шматки землі, а хіба однаково жили? Були і бідні, і багаті. Де хазяїн був, там міцне господарство стояло. Нічого гріха таїти, й куркулі пробивалися... Однак дарма так тоді без розуму все зламали, але й зараз всі колгоспи й радгоспи нічого під одну гребінку чесати.

Я оце вік свій доживаю, може, ще й чого не второпала до кінця. Та от хоч мою сім'ю візьміть. Три сини є. Всі біля землі. Два роботящі, є в них хати і в хатах чимало. А третій п'є. То хай він хоч скільки землі візьме, а толку не буде. Горе та й годі.

Думаємо ми з моїм Василем так: годі вже селян вчити. Наприймають усяких документів, а розхльобувати нам. Дали б без вказівок рік пожити, подивилися б, що самі люди хочуть та як господарство ведуть.

Заговорилась я з вами. Будете у Вереміях, спитайте Головка Василя Васильовича. То чоловік мій, кожний покаже. Заходьте в гості. Пригостимо, чим є.

З тим і попрощалися.

Записав
Анатолій ФЕДОРІВ.

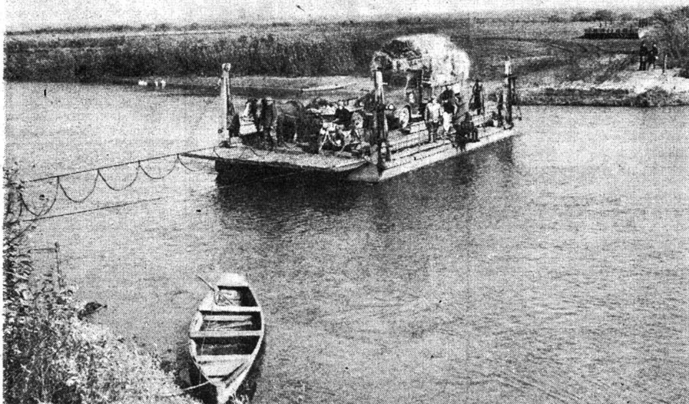

Фото Петра ПРИХОДЬКА.

Нам відповідають

ВІДВОЙОВАНИЙ «ДОНБАС»

На вашу статтю «Крижана картопля» в газеті від 1-го лютого 1991 року правління Козелецької РСС повідомляє, що рішенням районної Ради народних депутатів № 186 від 15 серпня 1990 року виділено Коптевській сільській Раді народних депутатів один холодильник «Донбас» для стимулювання кращих здавачів картоплі на конкурсній основі.

Умовами передбачено здавання під холодильник «Донбас» не менше двох тонн картоплі...

Перевіркою встановлено, що фактично за особистою вказівкою голови Коптевської сільської Ради В. Пузирної магазином було продано холодильник здавачам картоплі не на конкурсній основі, а М. Пузирній, що здала дві тонни, і В. Брусанді, який здав тільки 1,5 тонни картоплі. Тому з вини виконкому Коптевської сільської Ради здавач картоплі Г. Пузирна своєчасно не отримала холодильника «Донбас».

При отриманні додаткових фондів Г. Пузирній 3-го грудня 1990 року було продано холодильник «Донбас».

Ваша критика несвоєчасна і є «пострілом всліпу»...

Тому вважаємо, що є більш актуальні питання, якими потрібно займатися кореспондентам дуже високої і авторитетної газети «Голос України».

В. ДРАЧ,
голова правління Козелецької РСС.

Від редакції: Ми вдячні В. Драчу за відповідь та цінні вказівки, хоча вважаємо проблему, порушену у статті «Крижана картопля», не менш актуальною за інші, про що свідчить редакційна пошта. А також вітаємо Галину Пузирну з відвойованим холодильником!

ЛЕНІН ЖИВ. ЛЕНІН ЖИВЕ?..

22 квітня 121-а річниця з дня народження вождя революційного пролетаріату, Великої Жовтневої соціалістичної революції, засновника Комуністичної партії, теоретика і творця першої в світі соціалістичної держави. Лише такою була досі офіційна оцінка життя та діяльності Володимира Ілліча Леніна. Та, як свідчать листи до редакції, які ми вміщуємо сьогодні, не у всіх однозначне ставлення до цієї історичної постаті.

ВІН БУВ ЗВИЧАЙНОЮ ЛЮДИНОЮ

Причини жорстоких нападок на Леніна найрізноманітніші. І наші нестатки, і дорожнеча, і міжпартійна боротьба. Але, відверто кажучи, вже набридло слухати про те, що Ленін привів наш народ до прірви бідності та безвиході, що він — «кат українського народу» і т. ін.

Обурює, коли Леніна ототожнюють і ставлять на одну дошку з якимось партійцем-хапугою, який ніколи не був комуністом, хоча партквиток у кишені носив або й носить. Хіба можна з таким порівнювати людину, яка віддала всі сили, все життя боротьбі за чисту і світлу ідею — жити і працювати свідомо, без рабства і панства.

Згадаю лише один епізод. В голод та розруху працівники Ради Народних Комісарів потайки включили до списків на пайки (кілька картоплин та іржавих оселедців) і Н. Крупську. Щоб якось підгодувати Володимира Ілліча. А списки затверджував Ленін. Після його підпису прізвище Крупської було закреслено і зазначено: «В Совнаркоме не работает». Отаким був більшовик Ленін. У малих справах і великих.

А які люди оточували Леніна? В абсолютній більшості це були люди кристальної чистоти. Взяти хоча б комісара продовольства О. Цюрупу, який часом від голоду втрачав свідомість. А керувала людина всім продовольством держави.

Багато нині розмов про жорстокість Леніна. Це не так. Чи не при Ленінові працювали люди різних поглядів: Троцький, Бухарін, Зінов'єв, Каменєв. А багатопартійність існувала до того моменту, доки представники окремих партій не потяглися до зброї, не стали на шлях підступу та терору. А коли у вас стріляють, погодьтеся, це якось не сприяє плюралізмові. Тому насильство породжувало насильство. Хоча, звичайно, не завжди воно було виправдане.

Не тільки товариші, а й політичні противники відзначали великий розум і надзвичайну скромність Ілліча. Невже ці якості так часто сьогодні трапляються?

Звичайно, він був живою людиною. Були у нього і вади, і серйозні помилки. Але він був і залишається таким, яким його запам'ятав і пам'ятає світ.

Ігор КАБЛАК,
політолог.

КОРОТКО З ЛИСТІВ

Яка партія стояла на чолі здійснення антигуманних акцій? Більшовицька! Тому не можемо вклонятися Леніну. Шведська державна бібліотека зберігає крісло, на якому сидів Ленін. Якщо б він там ще колись появився, хоч на одну мить, зі своїми революційними ідеями, то шведи не тільки порубали б дощенту це «історичне крісло», а й всю бібліотеку висадили б у повітря.

С. БЕРЕЗА.
Львів.

ВІД РЕД.: і тим не менше, вільні, демократичні шведи зберігають у Королівській бібліотеці у Стокгольмі робоче місце Ілліча, хоча й чують нинішні голоси декого з нас на адресу Леніна. Чому? Бо цивілізована нація вміє спокійно поважати великих людей. А ми чи не занадто звикли паплюжити власну історію? Невже нам від цього стає легше?

Історія все розставить на свої місця, спокійно у всьому розбереться. А гнів, ненависть — хіба вони плодоносять? Таки ж ні, вони — безплідні.

Ну, а щодо того, що шведи б висадили свою красуню бібліотеку у повітря, то, вибачте, не такі вони дурні, як наші любителі руйнувати.

У геніального Байрона є вислів: «Релігію не славлять лжевченням. Хто золото її від домішок врятує?» Так само зроблено і з ученням В. І. Леніна — його спотворено. Завдання комуністів — відокремити грішне від праведного, не лити бруд на тих людей, кому задуми вождя піднесено в перекрученому вигляді і тому принесли багато горя.

А. АНТОНЕНКО.
Кремінна
Луганської області.

ВАНДАЛІЗМУ — «НІ!»

Життя і діяльність В. І. Леніна і сьогодні є зразком служіння великій меті, новаторського підходу до розв'язання складних соціальних проблем.

Я до жодної партії не належу, бо безпартійна, та боляче дивитись, чути й бачити те, що творять окремі «діячі» з пам'яттю В. І. Леніна. Прожила я не багато, піввіку, знаю про Леніна тільки з історії та книжок. В. І. Ленін — мислитель, вшанований всіма народами світу.

Комуністи на з'їзді засуджують нападки на Леніна, але на ділі ніхто нічого ніби й не бачить і не вживає конкретних заходів. На мою думку, не треба взагалі показувати по телебаченню такі неподобства, що були у Львові, коли знищували пам'ятник Леніну. Що ж воно робиться?

Можливо, і В. І. Ленін в чомусь помилявся, але ж він свої помилки визнавав і виправляв.

Вважаю, перш за все треба звинувачувати тих, хто не прислухався до його мудрих слів, а намагався використати вчення заради власних шкурних інтересів. Прикро визнавати, що В. І. Леніна треба захищати від усіляких наклепів та брехні, від марних звинувачень. Хоч його життя, його справа і думки здатні постояти самі за себе, коли їх уважно вивчати.

Клавдія ЖВАНКО.
смт. Козельщина
Полтавської області.

ХТО ТАКИЙ ЛЕНІН?

Це той, що обіцяв селянам землю, а дорвавшись до влади забрав і ту, яка в кого була. Це той, який нагло обдурив робітників, обіцяючи їм фабрики та заводи, це той, хто розстріляв кронштадських матросів, які хотіли свободи і влади Радам, яку обіцяв Ленін. Ленін — це той, який пише секретного листа Молотову і ЦК про якнайбільше винищення, розстріли людей в Шуї, Тамбові, та й по всьому Союзі...

Ленін — це чорний дух людства, який на живих людях проводив свої експерименти. Ленін — це людське горе і сльози... І ті, що так вболівають за ним, то це або партійні служаки, або підхолуйники, які пристроїлись непогано до корита або темна маса, яка не має найменшого уявлення про Леніна і його політику. Партія у своїх інтересах його канонізувала і 73 роки одурманювала народ.

Тільки вільна від насильства людина (а в комуністичній системі Леніна це неможливо, тут все побудовано на насильстві), може показувати чудеса творчої думки, творчих дерзань, чого ми позбавлені з першого дня Жовтневого перевороту. І все це якраз робиться за плечима тих чесних простих комуністів, які своїм підняттям руки і сьогодні допомагають партійній верхівці себе і нас обдурювати.

Т. БИБИК,
пенсіонер, слюсар.
м. Долина
Івано-Франківської області.

ЦЕ ПОМСТА АНТИКОМУНІСТІВ...

У день народження і в день смерті портрет Леніна повинен бути на першій сторінці газет і займати чільне місце, яке належить великому генію та мислителю.

Хоч і зняли пам'ятник В. Леніну у Львові та в інших містах області, але Ленін завжди з нами. І були, були люди, які плакали, коли зносили пам'ятник. Тепер таке ж можуть зробити і з живими людьми, так само з ними розправитись?

Я вважаю, що Верховна Рада УРСР це допустила. Скільки людей писали до неї і просили! Кому заважав пам'ятник В. Леніну? Люди проходили, поклади квіти, сиділи-відпочивали, а вони так підступно поступили до цих людей, до народу.

Те, що наших дітей позбавили права вчитись у Леніна, приходити в музей Леніна (який теж у Львові знищили), є не що інше, як порушення прав Людини. А руйнування пам'ятників Леніну — це помста антикомуністів.

П. ВЛАСЕНКО.
Львів.

ДОРЕЧНО НАГАДАТИ

Хочу нагадати позицію В. І. Леніна щодо рівноправності та суверенітету республік:

«Якщо Фінляндія, якщо Польща, Україна відокремляться від Росії, в цьому нічого поганого нема...

...Треба збожеволіти, щоб продовжувати політику царя Миколи. Адже Норвегія відійшла від Швеції... У обох народів, у пролетаріату Норвегії і Швеції зміцнилося довір'я один до одного після відокремлення...»

Ленін В. І. Повне зібр. творів, т. 31, с. 417.

Ще хочу навести слова Леніна з листа до Л. Каменєва щодо Союзу:

«т. Каменєв! Ви, напевно, одержали вже від Сталіна резолюцію його комісії про входження незалежних республік до РСФРР...

На мою думку, питання архіважливе. Сталіну трохи властива тенденція поспішати...

Одну поступку Сталін вже погодився зробити. В § 1 сказати замість «вступ» до РСФРР — Формальне об'єднання разом з РСФРР в союз радянських республік Європи і Азії.

Дух цієї поступки, сподіваюсь, зрозумілий: ми визнаємо себе рівноправними з Українською СРР та ін. і разом і нарівні з ними входимо в новий союз, нову федерацію, Союз Радянських Республік Європи і Азії»...

Ленін В. І. Повне зібр. творів, т. 45, с. 201.

Отже, з наведених двох цитат В. І. Леніна можна зробити висновок, що він був за дійсно добровільний рівний Союз, а не такий, який ми створили...

Федір ЛЮДНИЙ,
вчитель, інвалід.
Кам'янка
Черкаської області.

МИНУЛЕ ДАЛО НАМ СУЧАСНЕ

Що з учення Леніна ми можемо взяти собі сьогодні? Класову боротьбу? Винищення політичних противників? Диктатуру? Централізовану державу? Пріоритет економіки над духовністю? Світову революцію? Гегемонію пролетаріату над селянством? Але ж усе це було! І насаджувалося воно не агітацією, а шляхом винищення маси людей (голод 1933 року і т. ін.). То що ж, знову повертатися до минулого? Оте минуле дало нам сучасне. Думаю, що керівну роль КПРС і тоді, і тепер ви не заперечуєте.

КОЛІСНИЧЕНКО,
робітник, 56 років.
Кременчук
Полтавської області.

Експрес-новини

Президент СРСР М. Горбачов відбув з Токіо до Кіото після тривалих переговорів з прем'єром Японії Т. Кайфу. З Кіото Президент виїде до Нагасакі, а потім у Південну Корею, де на 20 квітня намічена зустріч з президентом Ро Де У. На прес-конференції після переговорів у Токіо М. Горбачов висловив намір відвідати і Північну Корею, але не зазначив, коли саме. За його словами, Радянський Союз міг би відіграти позитивну роль у розвитку контактів між Північною та Південною Кореєю. У спільній заяві після переговорів у Японії М. Горбачов та Т. Кайфу закликали Північну Корею дозволити міжнародну інспекцію її ядерних об'єктів. СРСР припинить постачання ядерного палива Північній Кореї, якщо вона не дасть змоги Міжнародному агентству ядерної енергетики провести таку перевірку.

* * *

Сенат Сполучених Штатів ухвалив законопроект, що закликає до утворення міжнародного трибуналу над громадянами Іраку, яких звинувачено у військових злочинах. У цьому документі йдеться про те, що Сполучені Штати мають представити свої пропозиції Раді Безпеки ООН, або, якщо Рада Безпеки не вживе ніяких заходів, створити такий трибунал разом із союзниками по війні у Перській затоці. Міністри закордонних справ Європейського співтовариства вже закликали притягти президента Хусейна до міжнародного трибуналу, звинувачуючи його у військових злочинах та геноциді.

* * *

Ірак заявив, що не має ядерної зброї та центрів з її розробки, а також ядерного палива, яке б могло бути використане для виготовлення такої зброї. Постійний представник Іраку в ООН Аль-Амбарія повідомив агентство Рейтер, що його країна має певний запас ракет «Скад» та хімічної зброї, але, наскільки йому відомо, в Іраку немає біологічної зброї.

* * *

Представники військового командування Іраку мали зустрітися поблизу іраково-турецького кордону з військовим представником ООН, що відповідає за створення зони безпеки для курдських біженців. Очікується, що сторони обговорять можливість додержання іракською армією статусу кордонів цієї зони.

* * *

Президент Франції Ф. Міттеран виступив у румунському парламенті та зустрівся з лідерами опозиції. Президент закликав Румунію до здійснення реформи та встановлення влади закону. І. Ілієску подякував Франції за постійну моральну і матеріальну підтримку, яку Румунія одержує після революції.

Лист з Берліна

ЗДОБУТКИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Під таким гаслом у середині квітня відбулась міжнародна наукова конференція в Берліні. Вона була підготовлена групами лікарів, фізиків, політичних діячів, письменників і журналістів, які після трагедії на Чорнобильській АЕС згуртувались для допомоги жертвам катастрофи.

У конференційному залі, який завжди служить для дискусій про нові теорії та методи в медицині, звучали доповіді, демонструвалися фільми, які навіть у людей, незнайомих з тематикою атомних нещасть, заморожували кров у жилах. На конференцію прибули доповідачі з України, Білорусії та усієї Німеччини. Присутнім відкрились картини людської трагедії, яку ще довго відчуватиме людство.

Першим на конференції доповідав лідер українських «зелених», письменник Юрій Щербак. Він представив слухачам жахливу картину Чорнобиля і околиць після трагедії. Нещодавно книга Ю. Щербака про Чорнобиль вийшла в Німеччині.

Київський фізик, представник асоціації «Зелений світ» Володимир Тихий докладно розповів про забруднення радіацією певних зон на Україні, Білорусії і південних районів Росії. Він показав приклади розбіжностей статистичних інформацій офіційних відомств з повідомленнями незалежних наукових центрів та груп. Про специфічні проблеми в білоруських зонах наслідків Чорнобильської катастрофи говорив професор Конопля з Мінська.

Перед конференцією відкрилась виставка української фотографії на чорнобильську тему. Берлінському форуму передувала зустріч з В. Яворівським і Л. Скрипкою в Мюнхені. Тепер у Мюнхені очікують візиту Голови Верховної Ради УРСР Л. Кравчука.

Поки що є сумніви чи відбудеться поїздка Л. Кравчука до Бонна. Для Л. Кравчука його візит стане нагодою, щоб засвідчити рішуче прагнення України здобути суверенітет.

Богдан ОСАДЧУК,
кореспондент «Голосу України».

Берлін.

СЕРЕД БІЛОГО ДНЯ

Справи кримінальні

Для вчинення найзухвалішого за останні роки пограбування музею у Польщі зловмисникам потрібно було небагато — всього лише вилізти по десятиметровій стіні. Що й було зроблено за допомогою розсувної драбини з гачками. І на цьому вичерпуються дані польської поліції про злочин, унаслідок якого краєзнавчий музей у старовинному польському місті Ольштині позбувся майже третини відомої навіть за межами Польщі колекції стародавніх ікон. Викрадені 29 творів духовного живопису, вартість яких обчислюється приблизно двома мільярдами польських злотих, являють собою кістяк та «ізюминку» колекції.

На фоні дедалі зростаючого загального рівня злочинності в Польщі не привернув особливої уваги громадськості той факт, що найсерйозніший удар кримінальне підпілля націлило останнім часом на надбання національної культури. За обнародуваними даними Головної комендатури поліції, тільки за минулий рік кількість лише зареєстрованих випадків викрадення творів мистецтва подвоїлась. Злочинці не зупиняються і перед збройними пограбуваннями, як було у невеликому містечку Томашув-Мазовецьки. Там бандити увірвалися у квартиру відомого колекціонера і винесли близько двох десятків картин, серед яких шедеври майстрів XVI століття.

Крадіжка творів мистецтва пройшла більш ніж у тисячі римсько-католицьких костелів і храмів інших віросповідань. Болем в душах представників майже мільйонної громади польських православних стало пограбування їх культового центру на польських землях — монастиря в містечку Яблечна. Серед зниклих ікон — образ «Матері Божої во пророцех» XVI століття і глибоко шанована місцевими православними віруючими святиня — образ «Преподобного Онуфрія». За підрахунками спеціалістів, лише оціночна вартість втрати, завданої грабіжниками національній культурі, складає близько тридцяти мільярдів злотих.

Поліцейські експерти із Головної комендатури переконані, що ріст кількості пограбувань і їх характер свідчать про підвищення «професіоналізму» злочинців.

Цьому, звичайно, сприяють соціально-економічні зміни останніх років у країні, відкриті стосунки і кордони Польщі з західними державами. Адже в більшості випадків сліди загублених шедеврів ведуть на Захід. І лише зрідка, як це сталося кілька місяців назад, вони випливають на аукціоні денебудь в Кельні. Тоді дві картини німецьких майстрів, викрадених з старовинного сільського костелу в Познанському воєводстві, вдалося повернути.

Як відзначають представники поліції в Варшаві, надії на те, що викрадені в Польщі твори мистецтва будуть частіше повертатися в країну з аукціонів ФРН, Франції, Голландії, спеціалісти пов'язують з недавнім вступом країни в Міжнародну організацію кримінальної поліції — Інтерпол. Проте не в цьому бачиться головна гарантія — збереження національного культурного надбання. Бо зараз у польській поліції, за визнанням самих поліцейських, всього два офіцери «сидять» виключно на розкритті злочинів, пов'язаних з викраденням творів мистецтва. У більшості релігійних храмів не існує мінімальних технічних засобів охорони шедеврів від крадіжки. Не застосовується навіть такий простий метод, як секретна позначка творів мистецтва, а в музеях виставлені оригінали, а не спеціально виготовлені копії, як це робиться у розвинутих країнах.

Щоб виправити становище, немає інших рецептів, крім вкладення грошових засобів. Та й після «шокового» переходу до ринкового господарювання все частіше і гучніше лунають неспокійні голоси діячів національної культури про те, що каса асигнувань на культурні потреби не тільки «біднішає» загрозливими темпами, а в ній уже видно і дно.

Олександр ПОТЬОМКІН.

Фотоінформація

УЛЮБЛЕНЕЦЬ ЖІНОК

Кажуть, що жінки можуть спокусити чоловіків смачними стравами. Але представники сильної статі в деяких випадках теж володіють таким мистецтвом. У Хельсінкі увагу жінок привернув до себе Яакко Колмонен, який на фінському телебаченні веде рубрику «Кулінарні новини». В його меню частенько трапляються страви з еротичними назвами, екстравагантним оформленням, незвичайним смаком. Крім того, він знайомить глядачів з історією і традиціями фінської національної кухні.

Фото ТАРС.

Інформ-шоу

На втіху собі й на радість людям

Ренальдо де Корвальо став почесним «королем» карнавалу в Ріо-де-Жанейро. З великим задоволенням він приміряв мантію «короля», яку для свята спеціально йому пошили. Над проектом працювало шестеро модельєрів. За прогнозами місцевих газет, Ренальдо буде визнаний найпривабливішим чоловіком Ріо.

До Австрії не поїдемо

В інтерв'ю газеті «Штандарт» міністр соціальних справ і зайнятості Австрії Йозеф Хезоун заявив, що Австрія не дасть дозволу 150 тисячам радянських громадян для роботи в Альпійській республіці. Міністр сказав, що з подібним проханням наприкінці січня до нього звертався голова Держкомітету СРСР з праці та соціальних питань В. Щербаков під час конференції Ради Європи з питань міграції людей між Сходом і Заходом. Квота іноземних робітників згідно з рішенням австрійського уряду становить 308 тисяч чоловік. За словами Й. Хезоуна, цієї межі буде досягнуто вже наприкінці лютого. Раніше з проханням про видачу її громадянам дозволів для роботи в Австрії звернулася ЧСФР, якій теж буде відмовлено.

Пийте, хлопці, молоко!

Пригадую анекдот, у якому батюшку питають: «Отче, що будете пити — горілку чи вино?». «І пиво», — відповідає той. Як пише англійська газета «Гардіан», пиво й справді міцно закріпилося в шістці найпопулярніших напоїв країн Західної Європи. Вживання безалкогольних напоїв (включаючи пиво) зросло на 15 відсотків з 1984 року і становить 1,18 літра на одну людину щодня. На чільному місці тримається кава. Тільки в консервативній Англії, де чай вважається напоєм № 1, вона займає четверту сходинку. Найбільше безалкогольних напоїв уживають німці — 804 літри на рік. Мінеральна вода вважається в Європі дуже корисною, тільки англійці на цей факт чомусь не звертають уваги. У молодіжному середовищі популярністю користується газована вода типу «пепсі».

У той же час газованим напоям складає конкуренцію молоко. І, як вважає група «Мінтел», що спеціалізується на вивченні кон'юнктури, попит на молоко збільшуватиметься, бо його природні властивості в складній екологічній ситуації сприятливо впливають на організм.

ЦВИНТАР. ТЮРМА. ДОМІВКА?

[Закінчення. Початок на 1-й стор.].

Восьмирічний Льоня Савельєв і тринадцятирічний Руслан Романюк уже не один рік живуть у цьому будинку-сторожці, задня стінка якого є частиною кам'яного муру великого єврейського кладовища. Живуть разом зі своїми друзями — двома собаками та двома котиками. До них тут мешкав цвинтарний сторож.

Льоня (першокласник місцевої школи) страждає хронічним менінгітом, у Руслана (восьмикласника Хотинської допоміжної школи-інтернату) після запущеної пневмонії хворі легені. Хоча прізвища у хлопців різні, проте вони рідні брати. Бо мама у них одна — тридцятисемирічна Валентина Василівна Ігнатенко.

Є у братиків ще й рідна 16-річна старша сестра Анжела Ігнатенко, але під час фотозйомки вона разом з мамою була десь далеко у від'їзді. Є також дві бабусі — по матері та по одному з батьків. У бабусь брати часто — коли матір надовго кудись мандрує — й ночують. Щоправда, переважно в одніеї з них, бо в іншої живе материна сестра Наталія Василівна Разімовська, їх рідна тітка, яка надто захоплюється особистим життям і до якої племінникам інколи просто не достукатися...

Де ж вихід? Важко сказати. Але й мовчати — злочинно.

Голова Сокирянського міськвиконкому А. Вікул розповів: ще понад два місяці тому Анатолій Петрович особисто заселив матір з дітьми у двокімнатну квартиру. Тимчасово, без ордера, — тільки живи. Вона ж кинула дітей без догляду, на сусідів, а сама перебралася до кладовищенської сторожки.

Діти теж змушені були повернутися на встелену толем долівку. Туди, де стіна їхньої домівки упирається у цвинтар, а цвинтар — у місцеву тюрму, до якої щодня повз них возять кіньми в бачках їжу...

Олекса ВАЩЕНКО,
фотокореспондент республіканської дитячої газети «Зірка».

Фото автора.

Яке може бути оздоровлення в умовах, коли на 12 тисяч дітей припадає 400 м² лікувального закладу? Батьки змушені писати скарги на поліклініку, незважаючи на те, що поважають спеціалістів, які в ній працюють. Та ніякі скарги не допомагають. Міністерство охорони здоров'я відфутболює їх до міського управління охорони здоров'я, а те — до поліклініки.

* * *

Пацієнти дитячої поліклініки № 2 Жовтневого району — це діти, які ростуть під трубами «Більшовика». Це діти з сімейних та студентських гуртожитків, де немає зайвого квадратного сантиметра площі і зайвого кубічного сантиметра повітря. Вони потребують особливої уваги медиків! Але медики поліклініки позбавлені можливості виконувати свій професійний і людський обов'язок у відношенні до своїх пацієнтів.

Залишається невирішеним

БАЙДУЖІСТЬ

ЗА ІНДИВІДУАЛЬНИМ ПРОЕКТОМ

ВІТРЯНКУ не сховаєш, усе Оленчине личко в зеленці — і коли вона, міцно тримаючись за мамину руку, рушає коридором поліклініки, мами інших малюків інстинктивно пригортають до себе кожна свого. Та куди подітись у такій тісняві?

— Не лікувальний заклад, а розсадник хвороб, — зітхає одна з мам.

— Що й казати, — підтримує її друга, — приводиш дитину з одним діагнозом, а забираєш з трьома — і куди скаржитись?

Читач, якого досвід боротьби за власне здоров'я навчив ходити по інстанціях, підкаже: у Міністерство охорони здоров'я! У міністерство — можна. Але ж воно відфутболить скаргу до міського управління охорони здоров'я, а те — до поліклініки, ніби не розуміючи, що персонал не менше, ніж пацієнти, страждає від нелюдських умов, у яких доводиться працювати. Скаргу, яка пройшла саме такий шлях, показала мені завідуюча поліклінікою Віра Миколаївна Мельникова. Можна ще спробувати діяти через пресу, але чиновники від медицини навчилися відбивати, і такі атаки. Ось він, підписаний заступником начальника міського управління охорони здоров'я Л. Ждановою, документ, який Головна редакція радіоінформації Українського радіо одержала у відповідь на передачу про другу поліклініку на вулиці Індустріальній, яка тоді ще належала до лікарні № 4 Жовтневого району. В ньому чорним по білому написано, що вже є проектна документація на нове приміщення для поліклініки, і будівництво розпочнеться у 1989 році. Як тільки наважилась Лідія Митрофанівна на таку заяву? Адже в лютому 1988 року, коли вона ставила підпис під вищеназваним документом, проект поліклініки ще не був затверджений!

— От і виходить: просиділи у цій пастці тридцять років і ще стільки ж просидимо, — зітхає Віра Миколаївна.

І вона не перебільшує. У пристосованому приміщенні інженерного корпусу заводу «Більшовик» дитяча поліклініка оселилась ще в 50-х роках. Тоді на обліку в ній було близько 5 тисяч дітей, тож 400 м² цілком влаштовували і медиків, і пацієнтів. Але тепер дитяче населення на 17 (замість колишніх 5) педіатричних дільницях сягає 14 тисяч. Це діти, на яких падають викиди «Більшовика», «Червоного екскаватора» та інших індустріальних велетнів району. Це діти із робітничих та студентських гуртожитків, будинків для малосімейних, яких разом близько 60 у районі. Їх оздоровлювати та й оздоровлювати! Але їх навіть оглянути немає можливості. Гардероб — суцільне звалище речей. У реєстратурі шухляди з медичними картками стоять просто на підлозі і, щоб знайти потрібну, сестра має стояти навколішках.

Педіатри приймають по троє, що означає: одночасно в кабінеті перебувають до 12 чоловік. Один за одним без будь-якої перерви (читай: без провітрювання) приймають фтизіатр, ревматолог, дерматолог. Як вам така картина? Додайте до неї ще один штрих: поліклініка розташована в цокольному приміщенні з вікнами на вулицю Індустріальну, якою за одну годину проходять понад 3 тисячі автомашин, тролейбусів, автобусів. Усі викиди — у кватирках вікон поліклініки (а це 7,4 мг/м³ окису вуглецю, 0,12 мг/м³ окису азоту, а вони, як відомо, при довгочасному впливі викликають хронічні захворювання органів дихання). А вже шумно! Записати на диктофон бесіди з лікарями поліклініки можна було тільки при закритій кватирці. Як у таких умовах прослуховують серце чи легені? Як взагалі працюють? Не дивно, що серед тутешніх медиків здорових немає: у кого астма, у кого алергія, у кого виразка шлунка, а нерви у всіх не в порядку. Старі кадри ще тримаються, а молодих, як кажуть, і калачем не залучиш. Нині в поліклініці немає хірурга, ортопеда, отоларинголога, окуліста. Фізіотерапевтичне відділення закрите, стоматологічне працює виключно на швидку допомогу.

— Ми ж маємо вести профілактичну, оздоровчу роботу, — бідкається головний лікар Раїса Іванівна Смехульська. — А яке оздоровлення в наших умовах?

Запитання це постало ще в 60-х роках. Не минуло й трьох десятиріч, як визначились з проектом і місцем будівництва. І ось коли, здавалось, крига скресла, проти будівництва поліклініки на Виборзькій виступили мешканці будинків, поблизу яких вона мала зводитись. Підстави? У мікрорайоні, взятому в облогу підприємствами і вулицями, які не поступаються одна одній щодо забрудненості, немає чим дихати. Зрештою, саме та обставина, що об'єкт не бажав «сідати» на майданчик, затиснутий між будинками і дорогою, примусила замовляти індивідуальний проект. У скаргах, що їх противники будівництва надіслали у декілька інстанцій, вони запевняли: поліклініка позбавить мікрорайон єдиної зеленої зони і обіцяли «чинити початку робіт усі можливі перешкоди».

Ураховуючи, що не всі 1040 чоловік, які підписали скаргу, настроєні категорично, а є й такі, хто не проти будівництва за умови, що приведуть до ладу навколишню територію, сесія районної Ради прийняла рішення будувати об'єкт саме на Виборзькій, але після того, як буде зроблено проект комплексного благоустрою району.

— Проект уже замовлено, — із задоволенням повідомив заступник голови райради В. Тищенко і висловив надію, що, ознайомившись з ним, автори листа заспокояться. Та я не бачу підстав для оптимізму. Противники і прихильники будівництва поліклініки на Виборзькій не прагнуть миру. Навпаки, їхній конфлікт набув нової наснаги, коли табори ворогуючих очолили депутати. Причому здається: декотрі зробили питання про поліклініку козирною картою у боротьбі за симпатії виборців. Скажімо, депутат райради О. Головань повідомив своїх виборців, що, звернувшись у їхніх справах до депутата Верховної Ради Ю. Гнаткевича, зустрів розуміння. Зацікавлені у будівництві полегшено зітхнули: он на якому рівні захищатимуться їхні інтереси! Як же здивувалися, дізнавшись, що Юрій Васильович підтримує... їхніх противників, тому і підписався під вищеназваною скаргою. Проте дивуватися не було чому, бо Гнаткевич з самого початку був проти будівництва, в усякому разі мене він у цьому запевняв. Правда, власних пропозицій щодо розміщення об'єкта не мав, але це вже на його совісті. А на совісті Голованя — що у зверненні до виборців забув (?) уточнити, що саме про поліклініку з Гнаткевичем не говорив, хоча у списку проблем району вона — першим пунктом.

Щоправда, знайшлися і такі депутати, які взяли на себе клопіт розібратись у ситуації детально. Але те ні до чого не привело.

— Зверталися до міського комітету охорони природи, аби допоміг зробити незалежну екологічну експертизу, — відповіді не одержали, — розповів депутат райради В. Гулий. — Відмовчався заступник голови міськвиконкому О. Омельченко. Досі на розгляді звернення, адресоване голові міськвиконкому Г. Малишевському. Відгукнулись на наші волання тільки в екологічній комісії міськради, відповіли, що зведення об'єкта на означеному майданчику вважають недоцільним, але ж експертизи як не було, так і немає, а значить, ми знову з порожніми руками. Та як не приховували від нас інформацію, ми все ж таки розібрались: проект об'єкта і виконаний, і вписаний у мікрорайон — з порушеннями. Та коли пропонуємо інші майданчики, чуємо: говорити про це запізно. Час, мовляв, непевний, сьогодні гроші є, а завтра їх може не бути. Не підходить і такий варіант — розмістити поліклініку в приміщенні, що його раніше займала лікарня № 4, а нині забирає наркологічний центр, який збирається розширити до центру нетрадиційних методів лікування. Кажуть: будинок уражений грибком. Як же його дозволили використати іншій організації?

Найобізнаніша з історією питання людина у Жовтневому райвиконкомі — заступник голови М. Підмогильний. Йому й адресую запитання. Розводить руками. Пропонує зазирнути у стенограму засідання сесії районної Ради: мовляв, подивіться, як обговорювалась проблема, чим керувалися депутати, приймаючи рішення. Подивилася. Обговорення й справді «мало місце», хоча, як виявилось, до стенограми потрапили не всі виступи. Але ж вочевидь було і те, що далеко не всі аргументи «за» і «проти» будівництва на Виборзькій депутати розглянули. Поза увагою сесії залишилося питання про будинок, що його віддали «нетрадиційникам». Не обговорювався предметно і варіант з «переприв'язкою» об'єкта. Залякані тим, що «Київприлад», який став замовником проекту, може забрати гроші, якщо їх негайно не використають, здається, навіть не подумали ось над чим. Погодившись частково фінансувати будівництво, підприємство фактично кинуло району кістку. І поки той розмірковував, як її, ту кістку, вгризти, саме з'їло м'ясо: височить на вулиці Смоленській лікарня і поліклініка «Київприладу». Йому б тепер не забрати назад гроші, а, може, й допомогти з «переприв'язкою» об'єкта, тим більше, що місце є — його зарезервували під будинок Рад, але тепер, як я зрозуміла, бояться про те і згадувати. Як мед, скажуть на «Київприладі», то й... діжкою. А чому ні? Чи не народними грішми набиті кишені відомства, якому належить підприємство? Поділитися було б справедливо... Та зажадати такого не наважилися депутати. Як не наважилися і добитися конкретних відповідей щодо ситуації на Виборзькій. Прийняли рішення, спираючись на інформацію, подану керівництвом райвиконкому: проект узгоджено з усіма організаціями, які мають підтвердити відповідність його існуючим нормам. Чи не трапляється, у нас, що згоди шукають не в тому, щоб виконати закон, а в тому, щоб його обійти?

Ухваливши погано виважене рішення, депутати, можна сказати, нацькували район на авторів скарги. Нацьковувати людей один на одного, аби конфліктували через шматок масла, місце в транспорті — випробувана тактика. Від депутатів люди чекали іншого стилю. Поки що не дочекались.

...А на Індустріальній плачуть діти, нервують матері, а лікарі ковтають валідол.

Марина ДЯТЛОВА,
оглядач з питань охорони здоров'я.
Київ.

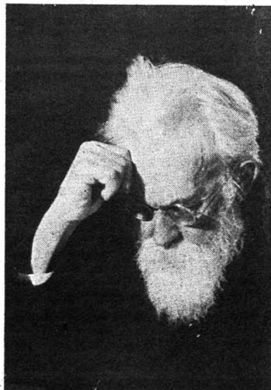
Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

У БЛАЖЕННІ застійні часи цей день був для науковців своєрідним. Великоднем. Ордени, солідні премії, святкові експозиції на Виставці досягнень народного господарства, розкішні бенкети з приводу «колосальних» успіхів у наукових пошуках... Все це було, було, було...

Цього року святковий парад науковців відміняється. Причини, на жаль, очевидні і цілком зрозумілі. Ми стомилися від простої констатації фактів наших криз і падінь, хочемо реального прогресу — науково-технічного, економічного, культурного.

На крутозламах історії людство завжди звертається до свого минулого. Зовсім недавно на сесії загальних зборів АН УРСР прозвучала пропозиція реабілітувати саму назву установи, перейменувавши її в Українську Академію наук. Суть, звісно, не в зміні вивіски, а насамперед у тому, про що писав до Агатангела Кримського перший Президент Української Академії наук Володимир Вернадський: «Особисто я вважаю важливою цю установу з точки зору українського відродження, що, як Ви знаєте, завжди було мені дороге».

Думки Вернадського, його ідеї й задуми щодо ролі Академії наук, як штабу науковців України, актуальні і сьогодні. Стаття Володимира Івановича «До створення Української Академії наук у Києві» неначе написана спеціально для нинішньої Академії з її проблемами, пошуками нових шляхів, намаганнями інтеграції в світову науку.

21 квітня — День науки

СЛОВО ВЕРНАДСЬКОГО

Приступаючи до створення Української Академії наук у Києві, необхідно передусім з'ясувати засади її діяльності, її існування. Академія наук, яка створюється в XX столітті, не може будуватися за статутами й типами старих академій, які пережили в своїй багатовіковій історії численні зміни й перетворення. Безсумнівно, до того ж, що писані статути академій далеко не відповідають тому, чим вони в дійсності є: життя давно переробило їх і зробило важливими ті їх функції, які лише мимохідь згадуються в статутах, або, навпаки, абсолютно виключила такі, які в статутах висувалися на перший план. Досить з цієї точки зору подивитися на статут і дійсність двох старих могутніх академій наук: Російської та Лондонського Королівського товариства.

Створюючи нову академію доводиться, таким чином, звертати увагу не на статути, а на тенденції діяльності й викликану ними роботу Академії наук. Очевидно, найбільше значення мають ті сторони діяльності Академії наук, які знаходяться останнім часом у зростанні і завдяки цьому вказують майбутні напрями їх життя.

Стара Академія наук була лише вченим товариством, за сучасними поняттями, гуртком науковців. Обмін думками з наукових питань, наукові доповіді, матеріальна взаємна допомога, одержання коштів від меценатів або держави для спокійної наукової роботи були підвалинами її структури. Почасти академіки спільно проводили наукову роботу, вдавалися до дослідів, ставили один одному запитання, завдання для розв'язання, обговорювали й перевіряли нові наукові факти й нові наукові гіпотези.

Разом з тим, перебуваючи у взаємних відносинах, ці товариства були дуже живим і важливим міжнародним середовищем наукових працівників, творили свій власний світ, незалежний від державних форм. Такі товариства особливо розвивались у XVI столітті.

Не можна не згадати, що східним прикладом подібного товариства, схожого, на думку деяких учених, на тодішні академії, можна вважати гурток учених, який групувався в межах України, в Острозі на Волині, довкола князя Костянтина Острозького, в кінці XVI століття.

З подібних товариств учених людей розвивались у XVII столітті сучасні академії наук.

Друга половина XIX століття, в зв'язку з розвитком природознавства та його застосуванням до життя, викликала багато змін у структурі академій наук. Устремління нових академій пішли, з одного боку, в напрямі організації наукової роботи, з іншого — в напрямі створення при академії науково-дослідних інститутів — осередків дослідницької наукової роботи. В цій організаційній і дослідницькій роботі академії пішли шляхом створення всесвітньої наукової організації людства — все ще завдання майбутнього, — водночас усіляко охороняючи свободу наукової творчості.

У другій половині XIX століття виник Міжнародний Союз Академій наук, до якого увійшли всі академії наук усіх країн і всіх народів. Цей союз визнаний як такий урядами всіх країн. Лише та академія наук буде академією, яка буде визнана цим Союзом; вона може бути прийнята до складу цього Союзу тільки на підставі особливого, для всіх обов'язкового статуту цієї всесвітньої організації.

З точки зору національної, вельми необхідно, щоб Українська Академія наук була визнана Міжнародним Союзом академій. Цим досягається світове визнання української культури в одній з найважливіших галузей людської діяльності. До того ж лише це дасть можливість київській Академії брати участь у всесвітній організації і в спільній роботі людства. Для цього, передусім, вона повинна відповідати як за своїм складом, так і за своєю організацією, тим умовам наукової сили, які ставляться статутом всесвітньої академічної організації.

Під час створення Української Академії наук необхідно зважати на те, що такий рівень роботи Української Академії наук, окрім свого світового значення, повинен відповідати важливим: 1) національним, 2) державним і 3) місцевим життєвим вимогам.

Національна вага нової академії — річ абсолютно зрозуміла, і я не буду довго на тому зупинятися. Вона полягає в тому, що нова академія повинна сприяти зростанню самосвідомості і української культури, через широке і глибоке наукове вивчення минулого й сьогодення українського народу та його сусідів, природи зайнятого ними краю в усіх його нескінченних проявах. Центру такої роботи — достатньо могутнього — на Україні немає. Чим ширше, вільніше, глибше буде в Академії наук поставлено це вивчення, тим сильніше зростатиме її національний авторитет. Більше того, національний авторитет вона матиме й тому, що буде представником української нації в світовому союзі академій і що, завдячуючи своїй вільній і широкій організації, вона підноситиме і розвиватиме вільну організовану наукову роботу на Україні, в усіх її проявах, матиме тісний зв'язок з ученими України, всіма заходами підтримуватиме, розвиватиме й захищатиме наукову роботу й наукових працівників України.

На Україні виробничі сили вивчено погано, а використовуються ще гірше; продуктивність же праці українського народу знаходиться на неприпустимо низькому для сучасної держави рівні. Тут необхідна інтенсивна й невідкладна робота. А для цього однією з перших і найнеобхідніших умов є створення могутньої державної організації для науково-дослідної роботи. Значення створення такого центру величезне, й витрати на нього швидко окупляться. На першому місці в зв'язку з цим повинно бути поставлене заснування в Києві Української Академії наук.

Нарешті, значення Академії наук визначається її зв'язками з місцевим життям, її проникненням у буденний побут населення. Необхідно, щоб академія найтіснішим чином була поєднана із звичайними проблемами практичного життя, його потребами в широкому розумінні цього слова, щоб значення її було ясно всьому населенню, всій Україні. Цей бік життя академії, на мій погляд, має величезне значення. Вона повинна в своїй діяльності відгукуватися на всі потреби населення, які вимагають наукової допомоги й наукового висвітлення. Пульс її життя повинен битися водночас з духовними й матеріальними запитами населення, оскільки цим запитам може допомогти наукове значення й наукова думка.

9 липня 1918 року.

«ПРОДАЖНА ДІВКА» ШУКАЄ ПАРТНЕРІВ

На злобу дня

КОЖНОГО дня в директорському кабінеті розкладають паперовий пасьянс. Леонід Сергійович при цьому незмінно загадує єдине бажання — залишать чи змилуються. Залишать на поталу центру чи змилуються і заберуть під республіканську опіку?

Двадцять років тому науково-дослідний інститут периферійного устаткування було створено в Києві з благородними намірами поліпшити розвиток вітчизняної обчислювальної техніки, оскільки найвразливішим місцем наших ЕОМ лишалася «периферія», тобто всі пристрої, які дають можливість машині успішно отримувати інформацію, обробляти її і виводити на екран дисплея. З тих пір по-різному складалася доля колективу, маю на увазі насамперед його творчий потенціал, — були злети, були й падіння. Та коли ми сьогодні, посипаючи голову попелом, кажемо, що в нас немає комп'ютерного республіканського чи то союзного банку ідей, наші підприємства за рівнем свого устаткування нагадують мезозойську еру і т. д., і т. п., то все каміння чомусь дедалі частіше летить у цей же колектив.

Інститут не винен. Тільки наука про периферійне устаткування ЕОМ у рамках кооперації почала спинатися на ноги, з подачі Ради Економічної Взаємодопомоги кращі напрямки і технології передали Болгарії, Угорщині, Румунії, а радянську кібернетику скерували на копіювання зарубіжних зразків. Тільки намітилося реальне виконання союзних програм щодо розвитку вітчизняної електронно-обчислювальної техніки, як союзне керівництво повним потоком пустило на наш ринок імпортну техніку. І що ми в результаті маємо? Склади забито нереалізованою вітчизняною продукцією на сотні мільйонів карбованців, інститутські лабораторії працюють на імпортній електронно - обчислювальній техніці, яка використовується лише на відсотків десять або, в кращому разі, бажаючі грають на ній у комп'ютерні ігри.

Перш ніж розкидатися валютою, мабуть, необхідно було навчити спеціалістів користуватися цим дорогим устаткуванням.

І з чим ми сьогодні лишилися, намагаючись манівцями йти до вільного ринку? З імпортними комп'ютерами біля розбитих ночов.

НДІ периферійного устаткування за свій вік пережив три союзних перепідпорядкування. Нині він переживає таку ж трагедію, як і багато інших наукових колективів. Якщо в 1989 році інститут виконав обсяг робіт на 15 мільйонів карбованців, торік з потугами — на 8, то нині, до кінця березня, нашкрябав лише 3.

Проблема номер один — замовники. НДІ має прекрасні розробки, винаходи. Наприклад, зовсім недавно науковці інституту разом з ученими Київського університету винайшли тверде плавке чорнило для друкарських пристроїв ЕОМ, яке використовують сьогодні лише чотири найкращі фірми світу. Тобто, розробки на світовому рівні в цій галузі є і в нас, але впровадити їх у виробництво за нашої системи тотального дефіциту майже неможливо. Таке чорнило могли б випускати в Лубнах, на Полтавщині. Та не беруться — кажуть, немає грошей. Щойно НДІ периферійного устаткування запропонував Міністерству закордонних справ УРСР автоматизовану систему розпечатки візних віз і паспортів. Аналогічна АСУ могла б полегшити і модернізувати роботу всіх паспортних відділів в органах внутрішніх справ. Позитивної відповіді, на жаль, поки що так і не надійшло. Зате пороги наукової установи оббивають військові.

— Люди стомилися працювати на конверсію, — сказав мені директор інституту Леонід Харченко, — вони не вірять, що за існуючої системи їхні розум і вміння можуть бути корисними і потрібними суспільству. Ми вже обдзвонили і обійшли 96 замовників. За власні гроші розробили зразки своєї продукції. Але не почули ні згоди, ні відмови. Ніхто не хоче ризикувати. Ризик, на жаль, для наших підприємств коштує надто дорого. А від держави можна дочекатися лише нових податків.

Оце й увесь прогрес. Доведеться й надалі, як говорив один титулований учений, рубати дрова сокирою, оскільки відразу видно результати праці.

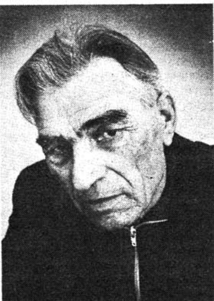
А ще керівництво НДІ периферійного устаткування вистоює в чергах на прийом до високого республіканського керівництва — хоче попроситися під його крило.

— Бо який же нам резон жити під московською опікою, — говорить учений секретар інституту Валерій Недоступ. — Ми живемо і працюємо в Києві, Москва нас фінансує лише на 20 відсотків, майже всі наші замовники на Україні, то чому ми не можемо бути українським науково-дослідним інститутом?

Електронники вже й розробили механізм переходу в республіканське підпорядкування, вже й центру оголосили про свої наміри, але повернення додому виявилося нелегким. Як жити далі? Як вижити? Як втримати відплив молоді за кордон? З цього починається і цим закінчується робочий день у НДІ периферійного устаткування. На нарадах же в директора найчастіше звучить запитання: «Де знайти замовників?».

«Продажна дівка імперіалізму» — кібернетика — і далі невтомно шукає партнерів, щоб якось вижити в наш непевний час.

Катерина КІНДРАСЬ, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Миколі Костянтиновичу Попелю — за вісімдесят. Але запоріжці звикли бачити його вранці, незалежно від пори року, на березі Дніпра в спортивному костюмі. Тримає форму. І майже ніхто не здогадується, що за плечима цієї мужньої людини з активною життєвою позицією — 17 років таборів ГУЛАГу... У 30-х роках Микола Попель був членом відомого літоб'єднання «Молодняк». Має дві вищі освіти: закінчив Одеський сільськогосподарський та Харківський інститут журналістики.

Пише прозу, виболену в буквальному значенні цього слова. Член координаційної ради обласного товариства «Меморіал».

Пропонуємо читачам «Голосу України» одне з автобіографічних оповідань Миколи Попеля.

Фото Валерія ЗУЄВА.

Ми і справді скидалися на гноти, що вже дотлівали. Худі, згорблені, обшарпані, бо ще в тюрмі нас акуратно обчистили свої ж, які завжди підкреслювали, що вони «в законі». А «лучки» — то лучкові пили. Нас, що мали різні строки, пригнали сюди як резерв для вальщиків. На заготівлі деревини і міцні люди при казенних харчах швидко дотлівали, переходили в групу доходяг. Я в цю категорію потрапив ще в тюрмі. Який там уже з мене резерв...

Зліз зі штабелю задубілих зеків, доповз до дверей, які не були замкнені. Вибрався надвір і сп'янів від чистого тайгового повітря. Важка, болісна була дорога до бараку. Така слабкість, що навіть думати важко. Йшов, падав, повз, підводився і знову падав, пересувався на руках, волочачи ноги...

З пережитого

Микола ПОПЕЛЬ

ВОРОЖИЛА

Заворожи мені, волхве,
Друже сивоусий!
Ти вже серце запечатав,
А я ще боюся...
Т. ШЕВЧЕНКО.

ДОГОРАЛО серпневе літо. Сонце, либонь, вирішило витрусити на спраглу землю свої віковічні запаси небаченого жару. Дорога від коліс та копит перетворилася на сіре мливо. Ступнеш — і навколо ноги клубочиться сизий димок. Я крокував моріжком, але і він кволо димів під ногами пилюкою.

Вийшов за село. Тепер уже можна скидати своє святошне взуття. А воно було незвичайне на той час. І звалося якось по-біблійному — сандалії, а то ще — сандалі-непманки. Батько купив мені їх за дуже важливої для мене нагоди — успішної здачі екзаменів до Курячелозької агрошколи. Дав і врочисто сказав: «На, та шануй! До парубоцтва вистачить...» Я дуже пишався ними. Ні в кого в селі такої новинки не було. Всі ж ходили босоніж, хіба що на стерню взували саморобні постоли. Ото роззувся я, зв'язав батьків дарунок мотузкою, перекинув через плече і пішов не битим шляхом, а навпрошки, степом. Так буде зручніше добиратися до агрошколи.

Вдалині з-за пагорбка вже вигулькнули тополі, що виструнчилися вздовж битого шляху. Там мені повертати праворуч — на Курячі Лози. Неділя. У степу нікого не видно. Та ні, ген-ген у кінці суголовка щось блимає червонясте. Ледве вгадується. Схоже на жіночу постать.

Незабаром ми зустрілися. На мене пильно дивилася стара боса циганка. В червоній кохті і широкій, у кілька клинців, темно-синій спідниці. Мені аж ніяково стало від її колючого погляду. Я розгубився. Вона тихо мовила: «Не бійся мене, хлопче. Сідай, я тобі щось скажу». І сама присіла. Тривога огорнула мене. Здавалося, сам не свій. Слухняно присів на вузенький споришевий килимочок.

— Дай руку, — сказала циганка. — Заспокойся.

Від її гарячої долоні по мені, від ніг до голови, якась тепла хвиля прокотилася. Одразу незрозумілий тягар з плечей звалився. Стало легше на серці.

— У тебе мати сердечна, тямуща і проворна. Ніхто в селі таких добрих плачинд не спече, як вона... — Мене аж сіпнуло від несподіванки. Звідки вона знає мою матір?

— Ти несеш хлопцям мамине печиво, плачинди з бринзою та гарбузом,— твердила вона рівним голосом. — Дай мені половинку... з гарбузом.

Я подав цілу. Негоже перед старенькою, може й голодною, скупим виглядати.

— Ні, тільки половинку,— попросила. — Сам поділи.

Вона обережно взяла з моїх рук свою частку. Уважно приглядалася до неї. Підносила до очей. Мені ввижалося, що циганка побачила в ній щось потаємне і не наважується його чіпати. Рвучко одломила ріжок, кинула собі до рота і почала смоктати, як льодяник. Тільки через якусь хвилинку я збагнув чому. У неї не було зубів. Смакувала та все вивчала мене, опромінюючи жаринками очей.

— Ось що я тобі скажу, хлопче,— розважливо промовила. — Довга твоя людська дорога. Багато на ній злі люди ям накопають. В одну ти і впадеш. Трефовий валет тебе туди штовхне, як убитого. Але ти воскреснеш...

Мене аж зимовим холодом огорнуло від цих пророчих слів. Ніби й справді потрапив до холодної ями.

Підвелася на ноги, тримаючи на долоні половинку крихкого плаского пирога.

— Вставай і ти,— нагадала. — Бувай здоровий. Я — циганка Божена! Боже — на тобі на добро...

Увечері ми добре повечеряли. Тільки й лунали дотепи на адресу моїх плачинд. Особливо Василь Кондратюк смішив. Він був майстер на вигадки.

Але на душі в мене не дуже було весело. Свердлила думка про циганку Божену. А чого це я, страхопуд, такий недовірливий до своєї долі? Піддався всіляким забобонам? Не личить таке комсомольцю. Недавно ж ми на уроці суспільствознавства навіть на дошці вивели слова Бухаріна з його книжки «Азбука комунізму»: «Марновірність — пережитки капіталізму в свідомості людей». Тому-то я і мовчав перед товаришами про свою зустріч із загадковою циганкою. Скажи, то ще й засміють, піде поголос по всій агрошколі, як про Надійку...

НАДІЯ приїхала до агрошколи з дитбудинку. Сирота. Гарна, здібна і справедлива дівчина. Вчилася добре. Одна вада — відверта надто: що на думці, те й на язиці. Дуже припала вона мені до серця, але я соромився їй про це сказати. Досі картаю себе. Може, тоді я зміг би її врятувати. Полюбляла Надійка ворожити.

З циганками крадькома зустрічалася. За карти переслідували, так вона на камінцях ворожила. Сяде десь у куточку і пророкує долю своїй клієнтці. Попереджали, розглядали її справу на бюро комсомольського осередку. А Надія: «То ми в камінці граємося, фантазуємо. А ви, без фантазії в голові, все чіпляєтеся до мене».

В ті часи донощики не переводились. Були вони і в нашій школі. Набріхували всіляке на допитливу дівчину. От і виключили Надію з комсомолу. А незабаром сумна звістка приголомшила школу — Надійка повісилася! Болісно вдарив мене в серце цей фатальний вчинок Надії. На її похороні я не витримав — заплакав. Підскочив секретар комсомольського осередку. Гримнув:

— Ти чого це рюмси розпустив?! Баришня комсомольська...

Моя антиспартанська поведінка на похороні для тодішніх ортодоксів видавалася не дуже доречною. Тільки-но ж секретар виголосив промову. Він дорікав небіжчиці, що вона зрадила комсомол, грубо порушила програму і статут організації, яка під проводом партії бореться за світову революцію. Піддалася ворожим пережиткам імперіалізму. Вчителі та багато учнів переглянулися при слові «імперіалізму». Захопився секретар. Мабуть, він мав на увазі «капіталізму»? Справді казус вийшов. Тут лише комсомольський ватажок говорив про світову революцію, а я — в сльози.

...Минали роки, призабулася Божена. На юнацьку пам'ять гранітним каменем лягла важка і трагічна пора колективізації, в якій я, на лихо, брав участь. І голод 30-х, і грізний «Корабель» уфимського катерининського централу, де я згасав у камерах, і довгі етапи в «товарняках», що перетворюють людину на озвірілого собаку, який кусає своїх і чужих, і страшні допити в камерах слідчих...

Міцна житейська ниточка тягла мене все далі, в темну невідомість. Ранньої осені ледве живого висмикнула вона мене з уфимського «Корабля» і завела в солікамський розподільчий табірний пункт — содом і гоморру знавіснілих від голоду людей. А звідси — до табірного «Прижиму». В'язні (їх, за російською транскрипцією, називали зеками) стисло, ємко і точно відтворили назву цієї установи, яка одночасно була і табором, оперезаним колючим дротом, сторожовими вежами, і міні-тюрмою, звідки зеків водили на лісоповал. Міні-тюрма — це житловий з парашею барак, який на ніч наглухо зачинявся на зовнішні замкові засуви. На «Прижимі» за лукаво придуманою системою дійсно до смерті притискали і трясли людські тіла і душі. Наш етап зеки зустріли іронічно-добрими вигуками:

— Салют, фітілі! За лучками, шикуйся!

Ми і справді скидалися на гноти, що вже дотлівали. Худі, згорблені, обшарпані, бо ще в тюрмі нас акуратно обчистили свої ж, які завжди підкреслювали, що вони «в законі». А «лучки» — то лучкові пилки. Нас, що мали різні строки, пригнали сюди як резерв для вальщиків. На заготівлі деревини і міцні люди при казенних харчах швидко дотлівали, переходили в групу доходяг. Я в цю категорію потрапив ще в тюрмі. Який уже там з мене «резерв»...

ПІСЛЯ огляду мене зарахували до санітарної команди. Нарядчик завів до бараку. Гукнув.

— Єгоре Кузьмичу! Приймай поповнення! Низ у тебе є? В цього «колонада».

Єгор Кузьмич, людина з суворим поглядом, підійшов до мене, прицінюючи обдивлявся, чи варто таку дешеву річ купувати?

— Ти хто за професією? Вчитель? Мені якраз інтелігенція потрібна. Твоя лягалка буде тут, на нижній нарі. Пайку будеш одержувати в мене. Та дивись мені, щоб порядок був!

Каламутним струмком по
текло нове моє життя. Пі
орудою Єгора Кузьмича —
старости бараку. Він бу
владним господарем довгог
приміщення з вузьким про
ходом між двома рядам
двоповерхових нар. Тут роз
містилися робочі бригади
За ударну працю їм да
«привілей» — не замика
барак на ніч.

А ще мене підкупив своє
увагою і чуйністю Єгор Кузь
мич. Спочатку якось по-ка
зенному ставився до мене,
коли впевнився, що я, на йо
го думку, людина інтелігент
на, став доручати і делікат
ні справи. Бувало, шепне
«Федю, а йди-но сюди. Віз
ми котелок». Я вже зна
що робити. Йшов на кухн
до злючого повара. Скільк
разів бачив, як він бив п
обличчю черпаком доходя
які клянчили у нього доба
ки. Подавав йому котело
Він накидав у посудину ві
сяної каші і хлюпав звер
повну ложку олії (а за но
мою — три грами). Боже, як
то невимовне терзання нест
такий скарб! Олійний запа
паморочить голову. Аж душ
труситься від голоду. Взя
би і миттю жменею вибра
би до донечка... В жар ме
кидає від такої спокуслив
і фатальної думки. Бу
грішна надія, що Кузьмич
мені дещо вділить. Е, яко
то...

Єгор Кузьмич усе приязн
ше ставився до мене. О
вчора навіть півпайки ме
дав: «На, Федю, підкріпись
У таборі всілякі вчинки, і
що діються й на волі, дов
не залежуються в таємн
цях. Ось молодий вальщ
прийшов з лісу, ліг з вечо
на нари, але на ранок
прокинувся. Я став його б
дити, торкнувся рук і ніг

ВОРОЖИЛА ЦИГАНКА БОЖЕНА

...ла ПОПЕЛЬ

...ся на ноги, трима... долоні половинку ... плаского пирога. ...вай і ти,— нагада... ...вай здоровий. Я — ...Божена! Боже — на ...добро... ...ми добре повече...ьки й лунали доте...ресу моїх плачинд. ...Василь Кондратюк. ...Він був майстер на ...

...душі в мене не ду...весело. Свердлила ...циганку Божену. ...я, страхопуд, такий ...вий до своєї долі? ...всіляким забобо...лічить таке комсо-...Недавно ж ми на ...суспільствознавства ...дошці вивели сло...ріна з його книжки ...комунізму»: «Мар...ь — пережитки ка...у в свідомості лю...му-то я і мовчав пе...рішами про свою зу... загадковою циган...ки, то ще й засмі...е поголос по всій ...ій, як про Надійку...

...ДІЯ приїхала до аг...школи з дитбудин...у. Сирота. Гарна, ...справедлива дівчи...лася добре. Од...да — відверта ...що на думці, те й на ...уже припала вона ...серця, але я соро...і про це сказати. До...о себе. Може, тоді ...ї її врятувати. По-... Надійка ворожити. ...ками крадькома зу...я. За карти пере...и, так вона на ка...рожила. Сяде десь ...у і пророкує долю ...єнтці. Попереджали, ...ли її справу на бю...омольського осеред...Надія: «То ми в ка...аємося, фантазуємо. ...я фантазії в голові, ...іяється до мене». ...аси донощики не пе...ись. Були вони і в ...школі. Набріхували ...на допитливу дівчи...ий виключили Надію з ...лу. А незабаром сум...стка приголомшила ...— Надійка повісила...ню вдарив мене в ...й фатальний вчинок ...а її похороні я не ...в — заплакав. Під...секретар комсомоль...осередку. Гримнув: ...чого це рюмси роз...Баришня комсомоль-

Моя антиспартанська поведінка на похороні для тодішніх ортодоксів видавалася не дуже доречною. Тільки-но ж секретар виголосив промову. Він дорікав небіжчиці, що вона зрадила комсомол, грубо порушила програму і статут організації, яка під проводом партії бореться за світову революцію. Піддалася ворожим пережиткам імперіалізму. Вчителі та багато учнів переглянулися при слові «імперіалізму». Захопився секретар. Мабуть, він мав на увазі «капіталізму»? Справді казус вийшов. Тут лише комсомольський ватажок говорив про світову революцію, а я — в сльози.

...Минали роки, призабулася Божена. На юнацьку пам'ять гранітним каменем лягла важка і трагічна пора колективізації, в якій я, на лихо, брав участь. І голод 30-х, і грізний «Корабель» уфимського катерининського централу, де я згасав у камерах, і довгі етапи в «товарняках», що перетворюють людину на озвірілого собаку, який кусає своїх і чужих, і страшні допити в камерах слідчих...

Міцна житейська ниточка тягла мене все далі, в темну невідомість. Ранньої осені ледве живого висмикнула вона мене з уфимського «Корабля» і завела в солікамський розподільчий табірний пункт — содом і гоморру знавіснілих від голоду людей. А звідси — до табірного «Прижиму». В'язні (їх, за російською транскрипцією, називали зеками) стисло, ємко і точно відтворили назву цієї установи, яка одночасно була і табором, оперезаним колючим дротом, сторожовими вежами, і міні-тюрмою, звідки зеків водили на лісоповал. Міні-тюрма — це житловий з парашею барак, який на ніч наглухо зачинявся на зовнішні замкові засуви. На «Прижимі» за лукаво придуманою системою дійсно до смерті притискали і трясли людські тіла і душі. Наш етап зеки зустріли іронічно-добрими вигуками:

— Салют, фітілі! За лучками, шикуйся!

Ми і справді скидалися на гноти, що вже дотлівали. Худі, згорблені, обшарпані, бо ще в тюрмі нас акуратно обчистили свої ж, які завжди підкреслювали, що вони «в законі». А «лучки» — то лучкові пилки. Нас, що мали різні строки, пригнали сюди як резерв для вальщиків. На заготівлі деревини і міцні люди при казенних харчах швидко дотлівали, переходили в групу доходяг. Я в цю категорію потрапив ще в тюрмі. Який уже там з мене «резерв»...

ПІСЛЯ огляду мене зарахували до санітарної команди. Нарядчик завів до бараку. Гукнув.

— Єгоре Кузьмичу! Приймай поповнення! Низ у тебе є? В цього «колонада».

Єгор Кузьмич, людина з суворим поглядом, підійшов до мене, прицінюючи обдивлявся, чи варто таку дешеву річ купувати?

— Ти хто за професією? Вчитель? Мені якраз інтелігенція потрібна. Твоя лягалка буде тут, на нижній нарі. Пайку будеш одержувати в мене. Та дивись мені, щоб порядок був!

З пережитого

Каламутним струмком потекло нове моє життя. Під орудою Єгора Кузьмича — старости бараку. Він був владним господарем довгого приміщення з вузьким проходом між двома рядами двоповерхових нар. Тут розмістилися робочі бригади. За ударну працю їм да... «привілей» — не замика... барак на ніч.

А ще мене підкупив своєю увагою і чуйністю Єгор Кузьмич. Спочатку якось по-казенному ставився до мене, а коли впевнився, що я, на його думку, людина інтелігентна, став доручати і делікатні справи. Бувало, шепне: «Федю, а йди-но сюди. Візьми котелок». Я вже знав, що робити. Йшов на кухню до злючого повара. Скільки разів бачив, як він бив по обличчю черпаком доходяг, які клянчили у нього добавки. Подавав йому котелок. Він накидав у посудину вівсяної каші і хлюпав зверху повну ложку олії (а за нормою — три грами). Боже, яке то невимовне терзання нести такий скарб! Олійний запах паморочить голову. Аж душа труситься від голоду. Взяв би і миттю жменею вибрав би до донечка... В жар мене кидає від такої спокусливої і фатальної думки. Була грішна надія, що Кузьмич і мені дещо виділить. Е, якби то...

Єгор Кузьмич усе приязніше ставився до мене. Оце вчора навіть півпайки мені дав: «На, Федю, підкріпись». У таборі всілякі вчинки, і ті, що діються й на волі, довго не залежуються в таємниці. Ось молодий вальщик прийшов з лісу, ліг з вечора на нари, але на ранок не прокинувся. Я став його будити, торкнувся рук і ніг. І в мене самого дух перехопило. Хлопець був мертвий. Нарядчик з Єгором Кузьмичем розпорядилися винести його на «волю», тобто до мертвецької. Але ще три дні потому вальщик вважався «хворим» і справно «одержував» усі казенні припаси. Це стало тут буденною практикою. Ось чому інколи Кузьмич ставав таким добрим.

НАЙБІЛЬШЕ зеків переслідує бажання хоч що-небудь поїсти. Якась кара господня: поїси, а потім ще більше хочеться. У роздумах про харчі сидів я після вечері на нарах. Підсів Єгор Кузьмич.

— Не журись, Федю, — лагідно сказав він. — Ми з тобою люди з вищою освітою. У мене теж вища. Працював завідуючим бібліотекою при міськкомі партії. Та, розумієш, украли в мене ...ші, виділені для придбан... повного зібрання творів класиків марксизму-ленінізму, в тому числі і Йосифа Віссаріоновича. Міськкомівські бюрократи, знаєш, що заявили? «Ти їх пропив». Це мене так образило, що я не втерпів. Самі ви, кажу, ще більше державних грошей прогулюєте, але я мовчу. Ось вони і запекли мене сюди за туфтову крадіжку соціалістичної власності. На вісім років. Падлюки! Поняв?

Я відповів, що «поняв». Єгор простягнув мені півпайки, не своєї, звичайно. Ц...в, щоб я взяв його котел... Повар дасть мені вечірнього супу. То була майже домашня страва. Згодом я взнав «секрет». На кухні є окремі каструлі, в яких готують страви для «придурків», до яких, звичайно, належав і Єгор Кузьмич. Із зеківських продуктів. «Придурки», за табірною термінологією, — це ті зеки, які практично нічого не роблять, але допомагають начальству. Завше ситі і тепло вдягнуті. Переважна більшість їх постійно була під опікою «ку...» — оперуповноваженого.

Велика магічна сила закладена у процесі споживання їжі. Добрий настрій огорнув мене. Ще б пак! Пахучим супом насолоджувався та ще й з хлібом. Не кожний витримає таке випробування — тримати пайку чи півпайки по обіду або вечері. І знову підсів до мене староста бараку.

— Нічого, Федю, витримаємо. Я написав скаргу Всесоюзному старості Михайлу Івановичу Калініну. Я не винний. Він розбереться. Мене оббрехали вороги народу. Буду з ними боротися і тут. А вони серед нас є. Ти тільки прислухайся, придивляйся. Такі, як от липовий шахтар Паливода. Поняв?

Максим Паливода — шахтар з Донбасу, умілець, інструментальник. Працював переважно в нічний час, а вдень відпочивав. Сильний, міцної кості чолов'яга. Дуже кашляв. Я йому не раз кип'ятив воду. Він кидав у бляшанку банку ялицевої хвої і заливав окропом. Лікувався таким чаєм. Казав, не так розпирає груди.

Пішла ця хвороба у Максима від Єгора Кузьмича. Вони спочатку навіть товаришували. Максим, який працював до табору відбійником на шахті «Центральна-Ірміно», якось прохопився згадкою про Стаханова.

— То тухта,— розповідав Максим одному з вальщиків. — Стаханов не міг сам за одну зміну виконати обушком чотирнадцять норм. Олексію готували фронт робіт, йому підсобляла ціла бригада кріпильників. От гуртом і зробили з нього героя. А ще і шахтпартком допоміг...

Розмову підслухав Єгор Кузьмич і настрочив на інструментальника донос оперуповноваженому.

— «Кум» ухопився за цю кляузу, — скаржився Максим. — Завів нову «шахтинську справу» і зажадав від мене назвати всіх її учасників. І тут, у таборі, і там, на волі, на шахті «Центральна-Ірміно». Бачиш, як ця дика справа закрутилася. Єгорка, центральний стукач, постарався. Він і тебе продасть за вівсяну кашу... Не одного через нього вже на «волю» винесли.

У вир того підступництва втягнуло і мене. Став краще розбиратися, хто є хто. З другого боку глянув і на Єгора Кузьмича. Відверто йому сказав, що дарма він злиться на Паливоду. Той пряма і чесна людина. Староста скипів.

— Так ти, оте тихе болото..., не мені віриш, а явному антирадянщику? — Він скривився, як від зубного болю. Рвучко стенувши плечима, пішов. А ввечері призначив мене в санітари.

Все в мені отерпло. Значить, на мою особу чекало троє із санітарної команди. У неї головне завдання — виносити з бараків «жмуриків», як у зоні називають мерців. Це муки пекельні. Не душевні (ми вже очерствіли), а фізичні. До померлих звикли. А от волочити їх до «потойбічного царства» — ну ніяких сил, хоч плач, хоч кричи! Голодні люди п'ють води багато. Ноги у них неначе свинцем налиті. Такі важкі, не доведи Господи...

А комендант, Султаном його звали, був людиною злющою і мстивою. Недарма його звали «чорним тигром». Завжди бив санітарів.

Ходимо по бараках. Найважче знімати людину з горішніх нар. Слабкі санітари. Іноді вилізуть двоє нагору, не так повернуться, і летять додолу разом з покійником. І сміх, і гріх, і сльози... І втома бере своє. До обіднього рейкового дзвону ми винесли сім трупів. Султан лається: «Мало». Ще не всі. Скільки їх залишилося, то комендантська таємниця. Бараків, у тому числі і з безнадійно хворими, багато. А тут не поспішиш. Один — високий, дебелий вальщик попався. Повалена ним сосна вдарила його прямо в груди. Принесли його вже безнадійного. Вночі помер. Барак далекий. Треба нести до «волі» через усю зону. Хоча ноги в нього і не налиті, але сам за двох потягне. З перепочинком, несли його розіп'ятого. А наостанку, коли залишилося здолати метрів з десять, я, що ніс за ліву ногу, заточився і впав.

— А, бля! — На всі регістри залаявся комендант.— Ти ще придуриватися!? — Розмахнувся палицею і переперезав мене по спині. Наче грім мене вдарив. У голові задзвеніло... На цьому моє відчуття білого світу й обірвалося.

...Спершу прибігли мої давні друзі Василь, Юхим та Федір, з якими я у підпарубоцький вік учився в агрошколі. Вася здивовано крикнув: «О, пан шляхтич Пла...чиндський!» — і зник. ...з'явилася якась жінка ...ках вона щось трима... ...ке знайоме...

— Вставай, чого л... Я прийшла...— спокі... співчутливо мовила ж...

Ну, який я безтям... це ж Божена! Зразу й... знав.

— Божено, дай х... укусити маминої пла...

— Е, ні, хлопче, ... дай свою половинку. ...лю їх докупи, а тоді ...бі цілу.

— Будь же ти лю... Хіба ж у бараку в... втримається та свята ...винка?..

Божена незгідно ... головою. Я сердито ... «віддай!» і схопив її ...ку, в якій була запов...ловинка. Стиснув і ві... вона страшенно х... Лід, а не рука. Боже... розтанула, а я встати ...жу. Ноги важучі, не с...ться. Дріж мене пр... Ледве очі розплющив...го не видно. Темно. ...юсь довкола. Чиїсь р...лова. Війнуло трупни...хом. Мене вжалила д... лежу у «волі»...

Зліз зі штабелю за... зеків, доповз до дверей... були замкнуті. Вибра... двір і сп'янів від ... тайгового повітря. ... болісна була дорога д...ку. Така слабкість, ...віть думати важко. ... падав, повз, підводив...ву падав, пересувався ...ках, волочачи ноги...

Світало. Доповз-т... свого бараку. Ввій... тамбуру. В умивальн...тнув трохи води. Тут, ... опам'ятався. Тьмяно ... електричні лампочки. ...ло звичайного вран... гамору. Певно, тільки ... кінчився розвод і ... вже розійшлися на ... робочу зону.

— Диви, інтеліге... жмурик з'явився! — ... вигукнув Єгор Кузь... Христос воскрес! От ... А твоє місце зайнято... «волю» списаний.

Мене ледве ноги ...ють. Ось упаду До... Максим нагодився. В... не під пахви. Підвів ... лягалки, роздягнув і ...

— Лягай тутечки... ще тепле, — сказав в...нув у бік старости. ... друг, бачиш, як утіш... мерзотник.

І поринув я в мерт... сон. Ніхто в санітари... тягне. Мене ж уже ... Може і наступну н... пролежав би, але нап... розбудив тривожний ...

— Єгора вбили!

Зопалу я схопився ...лі, чіпляючись за на... човгав у чунях на по...ний голос. Глянув і с... У тамбурі горілиць, ...нутим язиком, неруху...жав Єгор Кузьмич. ...шено замарилося мен... зараз він підведе ... улесливо прокаже: «... воскрес, Федю!»

Страшно мені ... всякого своя доля... нову справу заведе ...гось двічі «ворога ... Будуть трясти свідкі...ки вже разів свідки ... «спільниками» табір...бійників. Швидко п...ся на своє місце. ...куфайкою з головою ... з однією неправедн...кою: я нічого не ба... чого не чув, нічого н...

Божено, молю теб...ни мою долю!..

Запоріжжя.

в мене самого дух перехопило. Хлопець був мертвий. Нарядчик з Єгором Кузьмичем розпорядилися винести його на «волю», тобто до мертвецької. Але ще три дні потому вальщик вважався «хворим» і справно «одержував» усі казенні припаси. Це стало тут буденною практикою. Ось чому іноді Кузьмич ставав таким добрим.

НАЙБІЛЬШЕ зеків переслідує бажання хоч що-небудь поїсти. Якась кара господня: поїси, а потім ще більше хочеться. У роздумах про харчі сидів я після вечері на нарах. Підсів Єгор Кузьмич.

— Не журись, Федю, — лагідно сказав він. — Ми з тобою люди з вищою освітою. У мене теж вища. Працював завідуючим бібліотекою при міськкомі партії. Та, розумієш, украли в мене [illegible]оші, виділені для придбання повного зібрання творів класиків марксизму-ленінізму, в тому числі і Йосифа Віссаріоновича. Міськкомівські бюрократи, знаєш, що заявили? «Ти їх пропив». Це мене так образило, що я не втерпів. Самі ви, кажу, ще більше державних грошей прогулюєте, але я мовчу. Ось вони і запекли мене сюди за туфтову крадіжку соціалістичної власності. На вісім років. Падлюки! Поняв?

Я відповів, що «поняв». Єгор простягнув мені півпайки, не своєї, звичайно. Ц[illegible]в, щоб я взяв його коте[illegible] Повар дасть мені вечірнього супу. То була майже домашня страва. Згодом я взнав «секрет». На кухні є окремі каструлі, в яких готують страви для «придур-

— Стаханов не міг сам за одну зміну виконати обушком чотирнадцять норм. Олексію готували фронт робіт, йому підсобляла ціла бригада кріпильників. От гуртом і зробили з нього героя. А ще і шахтпартком допоміг...

Розмову підслухав Єгор Кузьмич і настрочив на інструментальника донос оперуповноваженому.

— «Кум» ухопився за цю кляузу, — скаржився Максим. — Завів нову «шахтинську справу» і зажадав від мене назвати всіх її учасників. І тут, у таборі, і там, на волі, на шахті «Центральна-Ірміно». Бачиш, як ця дика справа закрутилася. Єгорка, центральний стукач, постарався. Він і тебе продасть за вівсяну кашу... Не одного через нього вже на «волю» винесли.

У вир того підступництва втягнуло і мене. Став краще розбиратися, хто є хто. З другого боку глянув і на Єгора Кузьмича. Відверто йому сказав, що дарма він злиться на Паливоду. Той пряма і чесна людина. Староста скипів.

— Так ти, оте тихе болото..., не мені віриш, а явному антирадянщику? — Він скривився, як від зубного болю. Рвучко стенувши плечима, пішов. А ввечері призначив мене в санітари.

Все в мені отерпло. Значить, на мою особу чекало троє із санітарної команди. У неї головне завдання — виносити з бараків «жмуриків», як у зоні називають мерців. Це муки пекельні. Не душевні (ми вже очерствіли), а фізичні. До померлих звикли. А от волочити їх до «потойбічного царства» —

чиндський!» — і зник. Потім з'явилася якась жінка. В руках вона щось тримала. Таке знайоме...

— Вставай, чого лежиш? Я прийшла...— спокійно і співчутливо мовила жінка.

Ну, який я безтямко! Та це ж Божена! Зразу й не пізнав.

— Божено, дай хоч раз укусити маминої плачинди.

— Е, ні, хлопче, спершу дай свою половинку. Я стулю їх докупи, а тоді дам тобі цілу.

— Будь же ти людиною! Хіба ж у бараку в мене втримається та свята половинка?..

Божена незгідно хитнула головою. Я сердито крикнув «віддай!» і схопив її за руку, в якій була заповітна половинка. Стиснув і відчув — вона страшенно холодна. Лід, а не рука. Божена десь розтанула, а я встати не можу. Ноги важучі, не слухаються. Дріж мене пробирає. Ледве очі розплющив. Нічого не видно. Темно. Обмацуюсь довкола. Чиїсь руки, голова. Війнуло трупним запахом. Мене вжалила думка: я лежу у «волі»...

Зліз зі штабелю задубілих зеків, доповз до дверей, які не були замкнуті. Вибрався надвір і сп'янів від чистого тайгового повітря. Важка, болісна була дорога до бараку. Така слабкість, що навіть думати важко. Ішов, падав, повз, підводився і знову падав, пересувався на руках, волочачи ноги.

Світало. Доповз-таки до свого бараку. Ввійшов до тамбуру. В умивальнику ковтнув трохи води. Тут, схоже, опам'ятався. Тьмяно горіли електричні лампочки. Не бу-

ИГАНКА БОЖЕНА

ків», до яких, звичайно, належав і Єгор Кузьмич. Із зеківських продуктів. «Придурки», за табірною термінологією, — це ті зеки, які практично нічого не роблять, але допомагають начальству. Завше ситі і тепло вдягнуті. Переважна більшість їх пос[illegible] була під опікою «ку[illegible] — оперуповноваженого.

Велика магічна сила закладена у процесі споживання їжі. Добрий настрій огорнув мене. Ще б пак! Пахучим супом насолоджувався та ще й з хлібом. Не кожний витримає таке випробування — тримати пайку чи півпайки до обіду або вечері. І знову підсів до мене староста бараку.

— Нічого, Федю, витримаємо. Я написав скаргу Всесоюзному старості Михайлу Івановичу Калініну. Я не винний. Він розбереться. Мене обібрехали вороги народу. Буду з ними боротися і тут. А вони серед нас є. Ти тільки прислухайся, придивляйся. Такі, як от липовий шахтар Паливода. Поняв?

Максим Паливода — шахтар з Донбасу, умілець, інструментальник. Працював переважно в нічний час, а вдень відпочивав. Сильний, міцної кості чолов'яга. Дуже кашляв. Я йому не раз кип'ятив воду. Він кидав у бляшану банку ялицевої хвої і заливав окропом. Лікувався таким чаєм. Казав, не так розпирає груди.

Пішла ця хвороба у Максима від Єгора Кузьмича. Вони спочатку навіть товаришували. Максим, який працював до табору відбійником на шахті «Центральна-Ірміно», якось прохопився згадкою про Стаханова.

— То тухта,— розповідав Максим одному з вальщиків.

ну ніяких сил, хоч плач, хоч кричи! Голодні люди п'ють води багато. Ноги у них неначе свинцем налиті. Такі важкі, не доведи Господи...

А комендант, Султаном його звали, був людиною злющою і мстивою. Недарма його звали «чорним тигром». Завжди бив санітарів.

Ходимо по бараках. Найважче знімати людину з горішніх нар. Слабкі санітари. Іноді вилізуть двоє нагору, не так повернуться, і летять до долу разом з покійником. І сміх, і гріх, і сльози... І втома бере своє. До обіднього рейкового дзвону ми винесли сім трупів. Султан лається: «Мало». Звідки ж, не всі. Скільки їх залишилося, то комендантова таємниця. Бараків, у тому числі і з безнадійно хворими, багато. А тут не поспішиш. Один — високий, дебелий вальщик попався. Повалена ним сосна вдарила його прямо в груди. Принесли його вже безнадійного. Вночі помер. Барак далекий. Треба нести до «волі» через усю зону. Хоча ноги в нього і не налиті, але сам за двох потягне. З перепочинком, несли його розіп'ятого. А наостанку, коли залишилося здолати метрів з десять, я, що ніс за ліву ногу, заточився і впав.

— А, бля! — На всі регістри залаявся комендант.— Ти ще придуряєшся?! — Розмахнувся палицею і перепезав мене по спині. Наче грім мене вдарив. У голові задзвеніло... На цьому моє відчуття білого світу й обірвалося.

...Спершу прибігли мої давні друзі Василь, Юхим та Федір, з якими я у підпарубоцький вік учився в агрошколі. Вася здивовано крикнув: «О, пан шляхтич Пла-

ло звичайного вранішнього гамору. Певно, тільки-но закінчився розвод і бригади вже розійшлися на повал і робочу зону.

— Диви, інтелігентський жмурик з'явився! — награно вигукнув Єгор Кузьмич. — Христос воскрес! От чудеса! А твоє місце зайнято. Ти на «волю» списаний.

Мене ледве ноги тримають. Ось упаду Добре, що Максим нагодився. Взяв мене під пахви. Підвів до своєї лягалки, роздягнув і роззув.

— Лягай тутечки. Місце ще тепле, — сказав він і глянув у бік старости. — Твій друг, бачиш, як утішається, мерзотник...

І поринув я в мертвецький сон. Ніхто в санітари не потягне. Мене ж уже нема... Може і наступну ніч ще пролежав би, але нагло мене розбудив тривожний крик:

— Єгора вбили!

Зопалу я схопився і поволі, чіпляючись за нари, почовгав у чунях на переляканий голос. Глянув і остовпів. У тамбурі горілиць, з висунутим язиком, нерухомо лежав Єгор Кузьмич. Непрошено замарилося мені, що от зараз він підведе голову і улесливо прокаже: «Христос воскрес, Федю!»

Страшно мені стало. У всякого своя доля.. «Кум» нову справу заведе на якогось двічі «ворога народу». Будуть трясти свідків. Скільки вже разів свідки ставали «спільниками» табірних розбійників. Швидко повернувся на своє місце. Вкрився куфайкою з головою. Лежав з однією неправедною думкою: я нічого не бачив, нічого не чув, нічого не знаю...

Божено, молю тебе, борони мою долю!..

Запоріжжя.

Точка зору

ВІДРУБНІСТЬ? НІ, НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

У Києві завершив роботу X з'їзд письменників України

Думаю, що подальша доля Спілки письменників України — ось що найбільше хвилювало літераторів як у процесі підготовки до X з'їзду письменників нашої республіки, так і в дні його роботи. Наскільки ця творча організація буде демократичною, як сприятиме творчому процесові, як захищатиме права письменників? Безперечно, тільки саме життя з'ясує, наскільки далекоглядними виявились «укладачі» статутного життя Спілки.

— Реформуючи Спілку,— сказав Петро Осадчук, який очолював робочу групу, що протягом тривалого часу працювала над проектом Статуту,— маємо зберегти у ній життєздатні підвалини. І на цьому етапі утворити перехідні форми на шляху до нової якості через ринкові відносини, господарську діяльність. На мій погляд, це закладено в проекті, який міг би стати опорою в розбудові перехідного періоду. Ідеться насамперед про новий, четвертий розділ у проекті Статуту: «Правовий статус. Майно. Кошти СПУ». На це звертаю особливу увагу, щоб ми не припустилися помилки за відомою деструктивною формулою — «до основанья, а затем...». Бо історичний досвід свідчить, що «затем» — порожнеча, трагічний котлован з відомого одноименного твору Платонова.

І новим Статутом СПУ, прийнятим на з'їзді, підтверджено, що нинішня письменницька організація є спадкоємницею Спілки письменників України, яка діяла на правах республіканської організації згідно із Статутом Спілки письменників СРСР. Але спадкоємниця відмовляється від деяких принципових положень, якими ще до вчорашнього дня регламентувалося спілчанське життя.

Тож якою буде СПУ? Передусім цілком незалежною. Відтепер ні Москва, ні Париж, ні жодна політична партія не можуть втручатися у діяльність Спілки, давати їй якісь вказівки. Але це аж ніяк не самоізоляція, не відрубність, як декому може здатися. Навпаки, Спілка планує співпрацювати на договірних засадах з письменницькими організаціями, що діють за межами України, здійснювати прямі міжнародні зв'язки із зарубіжними організаціями та асоціаціями письменників.

Справжня дискусія спалахнула на з'їзді з приводу прийому в Спілку нових літераторів. Робоча група, яка готувала проект, запропонувала дещо спростити цю процедуру, чи точніше — демократизувати її. Зокрема, вважати прийнятим у спілчанські ряди того автора, за якого проголосувала більше половини членів приймальної комісії і президії Спілки.

Дехто з промовців пішов ще далі: треба надати права прийому в Спілку найбільшим обласним письменницьким організаціям і, звісно, Київській міській. Здавалося б, певний резон у цьому є, бо спілчанська громада конче потребує молодого поповнення. Про це свідчить хоча б такий факт: на з'їзді було лише чотири письменники, яким ще не минуло тридцяти років. Але чи не призведе прийом при «широко відчинених дверях» до зниження критеріїв прийому, до появи в спілчанських рядах літераторів з низьким професійним рівнем? Та й, зрештою, не треба забувати про інше: чим більше членів, тим зменшуються можливості Спілки підтримувати їх. Починаючи з видавничих справ, де проблем з кожним днем стає все більше, і закінчуючи путівками в будинки творчості.

Отож пропозиція робочої групи не була підтримана з'їздом. Зрештою, зійшлися на думці: для того, щоб літератора прийняти в Спілку, за нього повинні подати свої голоси дві третини членів приймальної комісії і членів президії Спілки, які присутні на засіданні. За умови, що те чи інше засідання збере не менше двох третин людей, які повинні вирішувати долю молодого письменника.

Відтепер членами Спілки можуть стати й автори, які живуть за межами України — чи то в США, чи то в Польщі, чи то на Далекому Сході — і пишуть українською мовою. Адже таких людей, які багато зробили для української літератури, є немало на всіх континентах. І треба віддати їм належне. Від такого кроку, безперечно, тільки виграє наша література.

Робоча група довго вагалася щодо введення у проект Статуту пункту про позбавлення членства у Спілці. Але все ж таки винесла на розгляд письменницької громади таке формулювання: «Членство в СПУ може бути припинене у зв'язку з небажанням члена СПУ брати участь у творчому і громадському житті Спілки, постійною несплатою членських внесків, а також діями, спрямованими на руйнування структур Спілки, вчинками, що ганьблять честь і гідність письменницького товариства, завдають шкоди українській літературі і культурі».

І тут здійнявся неймовірний шум у залі, з'явились черги біля мікрофонів.

— Це той пункт, який завтра дасть змогу трактувати його, як кому тільки заманеться, — сказав Микола Ткач. — Бо хто може сьогодні довести, що «ганьбить», а що «не ганьбить», що «завдає шкоди українській культурі», а що «не завдає»? Це може довести тільки час. А якщо цей пункт ми залишимо, то завтра знову можуть початися виключення зі Спілки, що вже ми проходили.

Письменники категорично висловились проти такого статутного положення.

Довго не вщухала дискусія щодо політизації Спілки. Але з'їзд підтримав цю пропозицію. Отже, письменники, які обрані на керівні посади в Спілці, змушені тимчасово припинити своє членство у будь-якій партії чи політичному русі.

Головою ради Спілки письменників України обраний Юрій Мушкетик.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ,
оглядач з питань культури «Голосу України».

РЕСПУБЛІКА ДЕСТРУКЦІЯ

А у вас вся спина біла!

Скільки не намагалися деструктивні елементи пропагувати свої теорійки, скільки не пнулися чинити перешкоди в діяльності на благо народу — нічого путнього не вийшло, і генеральна лінія лишилася незмінною. Тоді, зневірившись, махнули на все руками, залишили звичне оточення і зі своїми чадами й домочадцями пішли собі геть.

А невдовзі виявилось, що оті самі деструктивні елементи облюбували собі чималий шмат землі, де оселилися й організували власну державу. Назвали її Республікою Деструкція і зажили при повній демократії, не баченій у цілому світі. Парламент там не обирається, а в процесі вироблення законів можуть брати участь усі, кому забажається. І ніякої опозиції, ні більшості, ні меншості, ні правих, ні лівих. Верховну владу здійснює Генеральний Деструктор, або ж скорочено Гендест. Вибори його проводяться на загальній основі. Виборчим правом користуються всі — від малого до старого, аби був спроможний закреслити у виборчому бюлетені «так» чи «ні».

У передвиборну кампанію кандидатів на посаду Гендеста водять по поселеннях, і кожен, хто захоче, може їх ображати, говорити в обличчя неприємні речі, а то й штовхнути у бік чи в спину. Зате після виборів переможця всі шанують, безвідмовно підкоряються і виконують усі постанови та укази.

Скинути його з посади можна, якщо не менше п'яти осіб напишуть слово «Геть!», підпишуться і надішлють Гендесту. Тоді він сам подає у відставку, і відбуваються нові вибори. Кількість міністрів у Республіці Деструкція зведена до мінімуму, завдяки чому нема кому розвалювати економіку.

От вона і процвітає. Ціни там, як і обіцяло деструктивне начальство, жодного разу не підвищувалися, а, навпаки, мають тенденцію до невпинного зниження. При середньому заробітку деструктивного елемента чистими 220 карбованців на місяць, за останніми даними, продукти харчування коштують: хліб — 7 копійок, булка — 8, масло (типу колишнього «вологодського») — 80 копійок за кілограм, м'ясо — 40—60 копійок, горілка «Деструкторська» на розлив 22 копійки сто грамів, ковбаса варена (без ваги перемелених кісток, рогів, ратиць і туалетного паперу) — 30 копійок за кілограм, копчена — 45 копійок. Маргарин відпускається в навантаження — безкоштовно. А за промтовари і говорити нічого. Вони настільки дешеві, що придбати їх в необмеженій кількості має можливість кожний деструктивний елемент. І головне, все — без будь-якої черги і попереднього запису.

Грошова реформа, а разом з нею і заміна купюр не провадилися і не передбачаються.

Місце проживання деструктивних елементів суворо засекречено.

Стати повноправним громадянином Республіки Деструкція може кожний, хто має незаплямовану репутацію деструктивного елемента.

Для довідок наводимо телефон тимчасового представництва Республіки Деструкція в Києві — 666-13-13.

Феодосій ЛУЗАН.

АЛЬТЕРНАТИВНІ ДУМКИ

Щоб почати з нуля, треба ще до нього дійти.

Микола ЛЕВИЦЬКИЙ.

* * *

Більшість тупиків — це колишні основні напрями.

Леонід ЗАБАРА.

* * *

Підняли культуру на небувалу висоту, і тому її не видно.

Олександр ПЕРЛЮК.

Пародія

ЖІНОЧИЙ ПРАПОР, АБО ЖІНОЧА СИМВОЛІКА

Пелюшка — знамено.
Ірина Жиленко.
Із поеми «Чайна церемонія», 1990 р.

Як приміряла ліру, —
У мене був девіз:
— Побільше сміху, Іро,
Поменше сліз.
Дівоча сукня — прапор;
Що вище — те
видніш...
І прапор мій потрапив
У вірні руки. Ніч...
Те сталось не сьогодні,
Було те, ой давно.
Короткий сукні — годі,
Пелюшка — знамено.
Ой, нині не до ліри,
Не те в моїх руках.
І, як ніколи, вірю:
Колготки — роду стяг.

Володимир СЕМЕНО.

Всьо чотко!

СВОЯ ПАРТІЯ

(Мрії політика-початківця)

Ех, створити б нову партію. Це тепер модно. Ну, хоч партійку. Хай маленьку, але свою. Кровну. І... самому потім її очолити. Оклад вибити, кабінет з телефоном, службову машину...

От, житуха була б! Ходи собі по мітингах та давай інтерв'ю пресі.

І непогано б, якби записалась у ту партійку хоч пара директорів магазинів. З бази хтось, з автосервісу. Хоч один бензозаправник. Ну, й білетний касир, вохровець з м'ясокомбінату, телемайстер. З ДАІ когось би заманити...

Не життя, а мед!

З часом і про створення первинних осередків в інших містах не завадило б подумати. Кисловодськ там чи Піцунда. Або хоч Євпаторія. Чи, кат з ним, Миргород!

Машину, звичайно, краще «Волгу». І краще чорну. А ще ліпше «Вольво». От, тільки б затягти в цю партійку почесним членом якогось забугорного магната — їй-бо, такі діла закрутилися б!

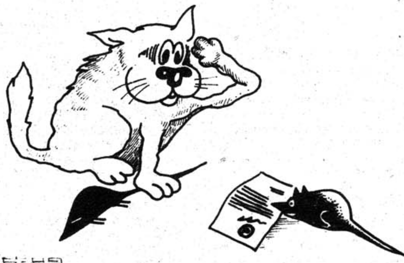
Ех, і партійка б вийшла!

І — що б там не казали — я б основним принципом будівництва взяв би цей... як його — централізм. Все — для центру! А в центрі — я!

З програмою ще простіше. Яка ж програма, коли у своїй партії і так усе своє?

Віталій СКОБЕЛЬСЬКИЙ.

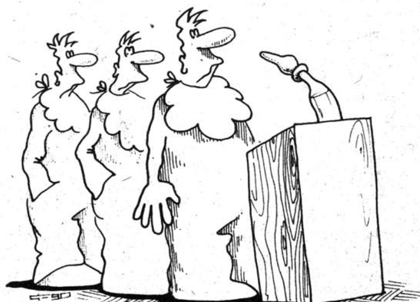
Мал. Сергія ФЕДА.

КОЛИ Ж ЙОГО ЙТИ ДО ЛІСУ?

І треба б сходить до лісу,
Дак часу не підбереш:
Надворі якщо не літо,
То осінь, зима чи весна.
Улітку подаєсь до лісу —
Затопчеш, як стій мураша.
Піди восени — не легше:
Луна не туди заведе.
Зимою попрись до лісу —
Сполохаєш зайця як стій,
Та й вибіжить, сіромаха,
Під п'яне чиєсь ружжо.
Гайнув би до лісу весною —
Останній витопчеш ряст.
І треба б піти до лісу,
Дак часу не підбереш.

Михайло СТРЕЛЬБИЦЬКИЙ.
Вінниця.

Пуп землі

Дід Лаврін і український парламент

Вечоріє. Йду сільською вулицею.

— Дмитре! — чую. Дивлюсь — та це ж дід Лаврін, перший дід на все село, на всю Коропівку. Маленький такий, борідку вискубану весь час у руці жмакає, знаєте, може? Солідна особа.

— Та ти не поспішай так, вспієш. З літа, видать, не бачились, — мусолить бороду дід. — Ну що там в городі нового? На мітингах буваєш?

— Буваю, — відказую знехотя.

— За куриво там говорять? — питає, катуючи власну бороду. — А то у нашому сільмазі хоч би тобі махорки — осісьо! — Як доказ дід демонструє фігуру з трьох пальців.

— Маріє! Ольго! Палажко! Адіть, ось Юлін онук приїхав! — помовчавши з секунду, додає: — Ет, кляті баби, вже з шести годин вечеряють! Ото лише Леонід Макарович засідання закрив, з тих пір і сидять. Скажу я тобі, Дмитре, дивлюся я ті сесії каждий день, вони мені жизненний тонус піднімають.

Аж ось і жінки. Сідають поряд, пригощають насінням, розпитують, і, зрештою, пристають на пропозицію діда Лавріна заспівати.

— Після вечері не гріх, — посміхається баба Марія, Лаврінова дружина, і, переказавши те, що шепнув їй на вухо дід, двом своїм подругам, затягує:

— Два ведмеді, два ведмеді
Горох молотили...

Дід Лаврін заплющив праве око і каже:

— От, Дмитре, ти розумний — подумай головою і скажи, що значать ці слова для нашої Верховної Ради?

Я тільки знизав плечима. А дід:

Может, не стоит его со смехом сейчас?

— Та це ж кричать у зал, щоб депутати зберігали тишу і дисципліну, а їхні репліки — мов горох об стіну.

Далі все повторювалося: дід шептав бабі Марії на вухо, та затягувала, баби підхоплювали, і дід пояснював.

Баби:

— А та курка-щебетурка
По садочку ходить та й
ходить,
Курчаточок водить та й
водить...

Дід:

— То так під час доклада депутати по залу ходять.

Баби:

— З кіньми треба водиться,
З грішми треба носиться...

Дід:

— Це той так каже, хто нашої української валюти не хоче, мовляв, клопоту завдасть.

Баби:

— Військо йде, короговки
мають,
Попереду музиченьки
грають...

Дід:

— Та ти і сам міг би догадаться. Це так на засіданіє забастовщики прийшли: з хлагом таким, от тільки музики з ними не було.

Баби:

— Ой ви, хлопці молодії,
Становіться в валку,
На поле плечима...

Дід:

— Тютілька в тютільку — наша парламентська меншість, коли з нею не щебетаються, стає плече до плеча, піднімає карточки — як шаблюки.

Баби, наспівавшись, замовкають. Дід Лаврін зверхньо посміхається, смикаючи себе за борідку:

— Та ж як нічого по тілівізору нема, то ті сесії дивлюся. Дуже вони мій жизненний тонус піднімають, — пояснює дід Лаврін.

А в іншому кінці вулиці чути:

— Несе Галя воду,
Коромисло гнеться,
За нею Іванко,
Як барвінок, в'ється...

— А це як розшифруєте? — питаю діда.

Дід, наче французький перукар, виробляє з бороди чудернацькі фігури.

— На щот цього я ще не собразив... Мо, ти надумаєшся?

Дмитро ЛИХОВИЙ.
Київ.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Нотатки неупередженого

УСЕ НОСІТЬ ІЗ СОБОЮ!

Віднедавна я прокидаюсь на півгодини раніше — саме стільки забирає у мене пакування торби. Передусім я завантажую туди кілька порожніх пляшок. За ними — чашечки для кави й чайні ложечки. Далі — тарілки, нитки, цвяхи, кухлі, бинт...

Спитаєте, навіщо все це мені?

Поясню: порожні пляшки — для гастроному, чашечки — для кав'яні, тарілки — для їдальні, нитки — для шевця, цвяхи — для кравця, кухлі — для пивбару, бинт — для медпункту.

Лише маючи цей «боєкомплект» при собі, можна вступати в новий день з упевненістю. Без тих проблем, про які розповідають у листах наші читачі.

Наприклад, **Ф. Ілашів з Чернівецької області**. Він з обуренням пише, як у **поїзді № 628 Чернівці — Київ** провідник відмовився принести йому чай. Причина проста, як свиняча ратиця, — «стаканів нема». Хоч лобом об двері купе бийся — нема і все!..

А з другого боку, хто заважає кожному пасажиру брати у поїздку порожню склянку? І нерви зекономиш, і чаю нап'єшся. Особливо коли сам чай із собою в термосі прихопиш — раптом у поїзді «титан» забарахлить...

Або пише киянка **М. Фронюк**, що до столичної **перукарні-салону «Молодіжна мода»** без власного рушника й не потикайся. Бо там рушників катастрофічно бракує і, якщо не принесеш свого, можуть просто не обслужити.

А я, приміром, збираючись до перукарні, беру із собою і рушник, і шампунь, і леза для гоління. А заразом і ножиці — раптом у перукаря затупляться. А ще краще взяти з собою відерце водички, помити собі голову, підстригтися перед дзеркалом, розплатитися й піти собі. Тоді ніяких взаємних претензій: усі задоволені — і клієнт, і перукар.

А коли доводиться читати численні нарікання (особливо від жителів **західних областей**), що горілку відпускають тільки в обмін на порожню тару, — взагалі дивуєшся.

Невже так важко прихопити з собою кілька порожніх пляшин? Руки відваляться чи що? Зрештою, не протестуємо ж ми, коли якась там баба Мотря відпускає самогон тільки в обмін на цукор і лише в посуд «закажчика»? А тут, коли рідній горілчаній промисловості сутужно з пляшками, невже важко подати посильну допомогу?

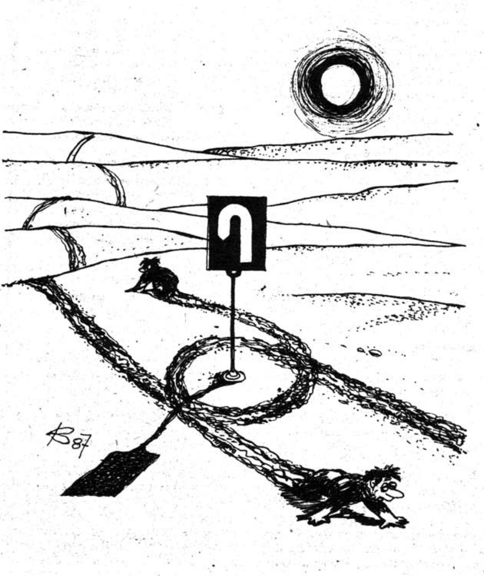
Чи, врешті-решт, чому б не підсобити київській фірмі «Світанок»: приходить майстер оббивати вам двері, а ви йому наче той хліб-сіль на рушнику — тирсу з цвяхами на шматі дермантину. Або, здаючи речі до харківської хімчистки, разом з грошима вручаєте приймальниці пакетик з барвниками та хімікаліями. А, голосуючи десь у Сумах таксі — розмахуєте не «п'ятіркою», а каністрою з бензином...

Словом, як закликав стародавній мислитель: все своє носи з собою. Щоправда, може виникнути логічне запитання: а де ж взяти всі ці рушники, барвники, запчастини, матеріали, пальне?

Є тут один цілком реальний вихід. Годі вже платити зарплату грішми. Краще — милом, цукром, дермантином, порожніми пляшками, а то і просто бензином, залізною рудою чи коксом. Тоді невдовзі й емісія зменшиться, потім взагалі гроші відмінять, а там, диви, і світле майбутнє забовваніє...

Тимофій ПРОКОПЕНКО.

Мал. **Вадима ВАСЮШКІНА.**

ПОНЕДІЛОК
22 квітня

ПРОГРАМА УТ

16.00 Новини.
16.10 Для дітей. «Веселка».
16.40 Співають і танцюють діти. Фільм-концерт «У весняному хороводі».
16.55 Урочисті збори, присвячені 121-й річниці з дня народження В. І. Леніна. Концерт. Трансляція з Палацу культури «Україна». У перерві — науково-популярний фільм «1917-й. Березень. Квітень».
19.45 Актуальна камера.
20.15 Говоримо українською. «У школі і вдома».
20.35 Реклама.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Камерний концерт.
21.20 «Хто ми...». Громадсько-політичний тижневик.
22.50 Вечірній вісник.
23.20 Нічний телезал. Художній фільм «Короткі зустрічі».

І ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 «Контакт». Економічний огляд.
9.20 Мультфільм.
9.30 «Футбольний огляд».
10.00 «Крок». Художній фільм. 1 і 2 серії.
12.00 ТСН.
15.00 ТСН.
15.15 «Млин на околиці міста». Художній телефільм.
16.20 «А в хорі мій голос чутніш». Творча майстерня «Російський хоровий спів».
17.00 Дитяча година. З уроком німецької мови.
18.00 «Живий Ленін». Документальний фільм.
18.30 «Меридіан». Міжнародні новини.
18.45 За законами ринку.
19.15 «Контакт». Економічний огляд.
19.30 Д. Шостакович. Прелюдія і скерцо. Тв. № 11. Виконує камерний оркестр «Віртуози Москви».
19.45 М. Шатров. «Так переможемо». Фільм-вистава Московського Художнього академічного театру ім. М. Горького.
21.00 Час.
21.45 Продовження фільму-вистави «Так переможемо».
23.05 Прем'єра публіцистичного фільму «Самольот». «Кавказ і Меркурій».
23.35 Концерт Красноярського ансамблю танцю Сибіру.
0.35 ТСН.

ІІ ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Лист Мебіуса». Науково-популярний фільм.
8.35, 9.35 Історія. 9 кл. «Ми прийняли бій...» (О. І. Герцен).
9.05 Італійська мова.
10.05 Наш сад.
10.35, 11.40 Література. 11 кл. О. Т. Твардовський. Сторінки життя і творчості.
11.05 Світ грошей Адама Сміта.
12.10 В. Білль-Бєлоцерковський. «Шторм». Фільм-вистава академічного театру ім. Моссраді.
14.15 Телестудії міст РРФСР. (Томськ).
14.45 К.-М. Вебер. Увертюра до опери «Оберон».
14.55 Хокей. Чемпіонат світу. Збірна Канади — збірна Німеччини.
17.30 Колаж.
17.35 Музичний телеабонемент. Клас професора Янкелевича. Передача 3.
18.35 Мультфільм.
18.45 Хокей. Чемпіонат світу. Збірна Фінляндії — збірна СРСР. У перерві — Вечірня казка.
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 На сесії Верховної Ради СРСР.
22.45 «Репетитор». Художній телефільм.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Документальний фільм «Згадуючи Ілліча».
18.30 Фільм-концерт «Колисанка».
18.50 Документальний телефільм «Підземні води».
20.00 На київській хвилі. Інформаційний випуск.

ВІВТОРОК
23 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 «Ранкова мозаїка».
9.00 Художній фільм «Східна лукавиця».
10.20 Доброго вам здоров'я. СНІД: чума XX століття.
10.50 Музичний фільм «Хай буде».
11.20 Для дітей. «Канал «Д».
16.00 Новини.
16.10 Сонячне коло.
16.40 Говоримо українською. «У школі і вдома».
17.00 Телефільм «Гілон».
17.10 «Хотіла б я піснею стати». Музична програма.
18.00 На третій сесії Верховної Ради УРСР.
19.00 Актуальна камера.
19.30 На третій сесії Верховної Ради УРСР.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 На третій сесії Верховної Ради УРСР. По закінченні — «Нічний телезал». Художній фільм «Кара божа».

І ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 Актуальний репортаж.
9.20 М. Шатров. «Так переможемо». Фільм-вистава Московського Художнього академічного театру ім. М. Горького.
12.00 ТСН.
12.15 Дитяча година. З уроком німецької мови.
15.00 ТСН.
15.15 «Перед екзаменом». Художній телефільм.
16.20 «Світ захоплених». «Сімейний альбом».
16.35 Мультфільм.
16.45 Дитячий музичний клуб.
17.30 «Разом з чемпіонами».
17.45 Політичні діалоги. «Ситуація», «Чи час страйкувати».
18.15 Діловий кур'єр.
18.30 «Меридіан». Міжнародні новини.
18.45 Мультфільм.
19.00 Урочистий вечір, присвячений 100-річчю з дня народження С. С. Прокоф'єва.
21.00 Час.
21.45 ВІД представляє: «Поле чудес».
22.30 Кінопанорама. Ведучий В. Мережко.
0.10 ТСН.

ІІ ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Карелія». Фантазія-експромт». Науково-популярний фільм. «Є куток на Землі...». Документальний телефільм.
8.35, 9.35 Географія. 8 кл. Стихійні природні явища.
9.05 Французька мова. 1 рік навчання.
10.05 Французька мова. 2 рік навчання.
10.35, 11.35 Історія. 7 кл. Мистецтво епохи Відродження.
11.05 «Менеджер Шкляр та інші...».
12.05 Хокей. Чемпіонат світу. Збірна Фінляндії — збірна СРСР. 2 і 3 періоди.
13.25 «Планета». Міжнародна програма.
14.25 Ритмічна гімнастика.
14.55 Хокей. Чемпіонат світу. Збірна Фінляндії — збірна Канади.
17.30 «Ранкова зоря».
18.40 Парламентський вісник Росії.
18.55 Хокей. Чемпіонат світу. Збірна США — збірна СРСР. У перерві — 19.40 Вечірня казка.
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 На сесії Верховної Ради СРСР.
22.45 «Театральний сезон». Художній телефільм.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Художній телефільм «Передай далі».
18.45 «Танцює Майя Плисецька».
19.00 Чемпіонат СРСР з футболу. «Дніпро» — «Динамо» (Київ).
20.55—23.40 — Передачі освітньої програми ЦТ.

СЕРЕДА
24 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 «Ранкова мозаїка».
9.00 Художньо - публіцистичний фільм «Поріг».
10.50 «Івасик-Телесик». Лялькова вистава.
11.40 Шкільний екран. 8 кл. Музика. М. П. Мусоргський і Україна.
16.00 Новини.
16.10 Для дітей. «Джерельце».
17.00 Закарпатські візерунки.
17.30 На київській хвилі. Інформаційний випуск.
18.00 На третій сесії Верховної Ради УРСР.
19.00 Актуальна камера.
19.30 На третій сесії Верховної Ради УРСР.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 На третій сесії Верховної Ради УРСР. По закінченні — «Нічний телезал». Художній фільм «Привид замку Моррисвілль».

І ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 Діловий кур'єр.
9.20 Мультфільми.
9.45 «Разом з чемпіонами».
10.00 Прем'єра художнього телефільму «Немає чужої землі». 1 серія.
11.15 Дитячий музичний клуб.
12.00 ТСН.
15.00 ТСН.
15.15 «Двоє у пісках». Художній телефільм.
16.20 «Світ захоплених». «Колекціонер».
16.35 Музична скарбниця. Фортепіанні твори Й.-С. Баха і Л. Бетховена виконує заслужений артист РРФСР Г. Соколов.
17.15 Прем'єра документального телефільму «Цех номер один».
17.30 Дитяча година. З уроком англійської мови.
18.30 Співає лауреат телерадіоконкурсу «Голоси Росії» Є. Молодцова.
18.45 XXI століття — століття міжнародного сімейного туризму.
19.45 Прем'єра художнього телефільму «Немає чужої землі». 1 серія.
21.00 Час.
21.40 Футбол. Кубок європейських чемпіонів. Півфінал. «Марсель» (Франція) — «Спартак» (Москва).
23.35 Телескоп.
0.35 ТСН.

ІІ ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «У пошуках Мнемозіни». Науково - популярний фільм. «Голоси». Документальний телефільм.
8.35, 9.35 Фізика. 9 кл. Зроблено в гуртку технічної творчості.
9.05 Німецька мова. 1 рік навчання.
10.05 Німецька мова. 2 рік навчання.
10.35, 11.35 Музика. 5 кл. І. Ф. Стравінський. «Петрушка».
11.05 Календар мистецтв.
12.05 Хокей. Чемпіонат світу. Збірна США — збірна Швеції.
17.00 «Манера». Етика поведінки.
17.45 «Напередодні».
19.05 Колаж.
19.10 Г. Свиридов. Маленький триптих, музичні ілюстрації до повісті О. С. Пушкіна «Заметіль».
20.00 Вечірня казка.
20.15 Г. Свиридов. «Поема пам'яті С. Єсеніна».
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.40 На сесії Верховної Ради СРСР.
22.40 На сесії Верховної Ради РРФСР.
23.10 «Перший хлопець». Художній телефільм. 1 серія.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Художній телефільм «Плач вовчиці». 1 та 2 серії.
20.00 На київській хвилі. Інформаційний випуск.
20.40—22.55 — Передачі освітньої програми ЦТ.

ЧЕТВЕР
25 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 «Ранкова мозаїка».
9.00 Художній фільм «Поцілунок».
10.05 Українська колискова.
10.50 Документальні телефільми «Інженери живих технологій», «Експеримент — «Океан».
11.40 Шкільний екран. 10 кл. Російська література. А. П. Чехов і МХАТ.
12.15 «Ой, Дніпро, Дніпро Славутич». Від Чорнобиля до Чорного моря.
16.00 Новини.
16.10 На допомогу школі. Марко Вовчок. Сторінки життя і творчості.
16.40 Концерт ансамблю старовинної музики «Пастораль».
17.10 О. Перекалін. «Заложники вічності». Вистава Київського театру-студії «Дзвін».
19.00 Актуальна камера.
19.30—02.00 Благодійний телемарафон «Дзвони Чорнобиля».

I ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 За зведенням МВС.
9.15 Мультфільми.
9.55 Прем'єра художнього телефільму «Немає чужої землі». 2 серія.
11.10 Футбол. Кубок європейських чемпіонів. Півфінал. «Марсель» (Франція) — «Спартак» (Москва). 1 тайм.
12.00 ТСН.
12.15 2 тайм футболу «Марсель» (Франція) — «Спартак» (Москва).
15.00 ТСН.
15.15 «Міст через життя». Художній телефільм. 1 серія.
16.30 «Світ захоплених». «Домком».
16.45 Поезія. М. Шипілов.
17.00 «Переможці».
18.00 «На екрані служба 01».
18.30 «Меридіан». Міжнародні новини.
18.45 ...До шістнадцяти і старші.
19.30 Виступає дипломант телерадіоконкурсу «Голоси Росії» вокальний ансамбль «Туймаада» (м. Якутськ).
19.40 Прем'єра художнього телефільму «Немає чужої землі». 2 серія.
21.00 Час.
21.45 «Людина і закон». Правовий відеоканал.
23.00 «Спогад про пісню».
23.30 ТСН.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Головні міста Росії». Документальний фільм.
8.45, 9.35 Природознавство. 5 кл. Різноманітність рослин і тварин суші.
9.05 Іспанська мова. 1 рік навчання.
9.55 Діалог з комп'ютером.
10.40, 11.40 Література. 10 кл. Й.-В. Гете. «Фауст».
11.10 Іспанська мова. 2 рік навчання.
12.10 «Перший хлопець». Художній телефільм. 1 серія.
13.15 Ритмічна гімнастика.
13.45 Документальний екран Росії.
15.00 Хокей. Чемпіонат світу. Збірна Швеції — збірна ЧСФР.
17.30 Мультфільм.
17.40 Прем'єра документального телефільму.
18.40 Парламентський вісник Росії.
18.55 Хокей. Чемпіонат світу. Збірна СРСР — збірна Канади.
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 На сесії Верховної Ради РРФСР.
23.15 «Перший хлопець». Художній телефільм. 2 серія.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

19.00—0.05 — Передачі освітньої програми ЦТ.

П'ЯТНИЦЯ
26 квітня

ПРОГРАМА УТ

8.00—0.30 — Благодійний телемарафон «Дзвони Чорнобиля». Включення міст.
1.00—1.15 Славутич.
8.30—8.45 Донецьк.
9.15—9.30 Ужгород.
9.40—9.55 Сімферополь.
11.25—11.40 Дніпро.
12.00—12.15 Харків.
12.25—12.40 Запоріжжя.
13.00—13.25 Славутич.
14.00—14.15 Одеса.
15.20—15.35 Донецьк.
15.35—15.50 Львів.
16.00—16.10 Брянськ.
16.10—16.20 Мінськ.
22.00—22.03 Харків.
22.03—22.06 Ужгород.
22.06—22.09 Донецьк.
22.12—22.15 Одеса.
22.18—22.21 Дніпро
22.24—22.27 Крим.
22.30—22.33 Запоріжжя.

I ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 Фільм — дітям. «Як ми шукали Тишка».
10.15 ...До шістнадцяти і старші.
10.45 «Людина і закон».
12.00 ТСН.
15.00 ТСН.
15.15 «Міст через життя». Художній телефільм. 2 серія.
16.20 Прем'єра документального телефільму «Острів милосердя».
16.40 Мультфільм.
16.50 Прем'єра документального фільму «Про Третій міжнародний фестиваль російської православної музики у Москві».
17.30 «Контакт-форум».
18.00 Наш сад.
18.30 «Меридіан». Міжнародні новини.
18.45 Мультфільм.
18.55 Хокей. Чемпіонат світу. Збірна ЧСФР — збірна СРСР.
21.00 Час.
21.45 ВІД представляє.
0.45 ТСН.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 Науково - популярний фільм.
8.35, 9.35 Музика. 8 кл. С. С. Прокоф'єв. «Ромео і Джульєтта».
9.05 Англійська мова. 1 рік навчання.
10.05 Англійська мова. 2 рік навчання.
10.35 Історія. 8 кл. М. В. Ломоносов.
11.05 Російська мова.
11.35 Мультфільм.
11.50 «Перший хлопець». Художній телефільм. 2 серія.
13.15 Хокей. Чемпіонат світу. Збірна СРСР — збірна Канади. 2 і 3 періоди.
14.50 Колаж.
14.55 Хокей. Чемпіонат світу. Збірна Канади — збірна Швеції.
17.30 «Календар мистецтв».
18.00 Т. Хренников. Соната для віолончелі і фортепіано.
18.15 «Чорнобиль — допомога».
19.00 Концерт, присвячений 5-й річниці трагедії у Чорнобилі. Трансляція з Києва.
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
22.45 На сесії Верховної Ради РРФСР.
23.15 Концерт-реквієм, присвячений 5-й річниці трагедії у Чорнобилі.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

19.00 Шкільна програма. Література. О. Твардовський. Сторінки життя і творчості. Музика. М. Глінки. «Вальс-фантазія».
22.00 «Слід зірки «Полин». П'ять років тому.
21.00—23.45 Загальноосвітня програма ЦТ.

СУБОТА
27 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 «На хвилі дружби». Московський академічний камерний хор.
8.20 Ритмічна гімнастика.
8.40 Документальні фільми.
9.30 Новини.
9.45 В. Овчинников. «Війна і мир». Балетна вистава Одеського театру опери та балету.
12.25 «Спадщина». Микола Леонтович і Донбас.
13.10 Новини.
13.25 «Доброго вам здоров'я». Профілактика професійних захворювань.
14.00 Музичний фільм «Русалчин тиждень».
14.55 Вперше на екрані УТ. Художній фільм «На припоні біля злітної смуги».
16.05 Перлини душі народної.
16.50 «Весняні варіації».
17.20 «ТБ-шанс». Прем'єра програми.
18.00 Чемпіонат СРСР з футболу. «Дніпро» — «Спартак». (Владикавказ).
19.45 Актуальна камера.
20.15 «ТБ-шанс. «Парад відеокліпів».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Музичний фільм «Часи не обирають».
21.30 Реклама.
21.40 Художній фільм «Польоти уві сні і наяву».
23.05 Вечірній вісник.
23.35 Нічний телезал. «Пломінь». Клуб української пісні.

I ПРОГРАМА ЦТ

8.00 ТСН.
8.20 Творчість народів світу.
8.50 Наш сад.
9.20 «Охоронна грамота».
9.50 «Земля — наш спільний дім». Телефотоконкурс.
9.55 «Бурда моден» пропонує.
10.25 Прем'єра документального телефільму «Відрядження до Афганістану».
11.05 Ранкова зоря.
12.05 «Допоможи собі сам».
12.50 Фільми режисера А. Шахмалієвої. «Міф». 1 і 2 серії.
15.00 ТСН.
15.15 Політичні діалоги. «Хто є хто». На запитання телеглядачів відповідає Голова Верховної Ради СРСР А. І. Лук'янов.
16.45 У світі казок і пригод. «Горбоконик».
18.15 Міжнародна панорама.
19.05 Мультфільми.
19.45 Вечір Центрального телебачення Китаю.
21.00 Час.
21.45 Продовження вечора Центрального телебачення Китаю.
23.45 ТСН.
23.55 До і після опівночі.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 Мультфільм.
8.35 Російська мова.
9.05 «ТБ про ТБ». Випуск 15.
10.00 Відеоканал «Співдружність».
13.15 Відеоканал «Плюс одинадцять».
16.10 У світі тварин. (З субтитрами).
17.40 Навколо сміху. В перерві — Парламентський вісник Росії.
20.45 Вечірня казка.
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 «Майже смішна історія». Художній телефільм. 1 і 2 серії.
0.05 Художня гімнастика. Міжнародні змагання на приз журналу «Советская женщина».

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

9.00—17.10 — Передачі освітньої програми ЦТ.
17.10 Все про кіно.
18.30—23.05 — Передачі освітньої програми ЦТ.

НЕДІЛЯ
28 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Ритмічна гімнастика.
7.50 Улюблені мелодії.
8.20 «У неділю вранці». Інформаційно-музична програма.
9.20 Новини.
9.35 Художній телефільм «Два гусари». 1 і 2 серії.
11.45 Для дітей. «Канал «Д».
13.15 Ви нам писали. Музична передача за листами глядачів.
14.00 Чемпіонат СРСР з футболу. «Локомотив» (М) — «Динамо» (Київ). У перерві — Новини.
15.45 Фільм-концерт «Спогад».
16.00 Служба солдатська.
17.00 Село і люди.
17.45 «Погляд крізь десятиріччя». Відеорепортаж із наукової конференції у Луцьку про ОУН-УПА.
19.00 Актуальна камера.
19.35 «ТБ-шанс». Музичне шоу. Частина перша.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Мультфільми для дорослих.
21.40 «ТБ-шанс». Музичне шоу. Частина друга.
22.50 Вечірній вісник.
23.20 Телеспортарена.
23.50 «Нічний телезал». Художній фільм «Кілька інтерв'ю з особистих питань».

I ПРОГРАМА ЦТ

8.00 ТСН.
8.15 Ритмічна гімнастика.
8.45 Тираж «Спортлото».
9.00 З ранку раненько.
10.00 На службі Вітчизні.
11.00 Ранкова розважальна програма.
11.30 «У світі тварин».
13.00 Сільська година.
14.00 Здоров'я.
14.30 Хвилини поезії.
14.35 Презентація художнього телефільму «Звіробій».
15.00 ТСН.
15.15 «Марафон-15».
16.20 Сімейний екран. «Я вас кохав». Художній фільм.
18.10 «Уолт Дісней представляє».
19.00 Хокей. Чемпіонат світу. Збірна СРСР — збірна Швеції.
21.00 Час.
21.45 Футбольний огляд.
22.15 «Брейн ринг». Чемпіонат клубів «Що? Де? Коли?».
22.55 Хронограф.
23.10 Мультфільми для дорослих.
23.50 ТСН.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 На зарядку ставай.
8.15 Документальні фільми.
8.50 Концерт Камчатської хорової капели.
9.30 Світ, в якому ми живемо. Фільми режисера М. Серкова. «Оголошений ворогом народу».
10.30 Відеоканал «Плюс одинадцять».
14.00 Педагогіка для всіх.
15.00 Прем'єра науково-популярного фільму «Культурні столиці Європи». Фільм 4. «Ліссабон».
16.00 Американський футбол. Першість світової ліги.
17.00 «Планета». Міжнародна програма.
18.00 «Аліса». Міжнародний європейський журнал з культури.
18.45 Колаж.
18.50 «Чехарда». Художній телефільм.
20.00 Вечірня казка.
20.15 Авторське телебачення.
21.00 Час. (З сурдоперекладом).
21.45 Авторське телебачення.
22.30 Хокей. Чемпіонат світу. Збірна ЧСФР — збірна Канади.
23.15 Художня гімнастика. Міжнародні змагання на приз журналу «Советская женщина».

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

9.00—22.35 — освітні передачі ЦТ.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Олександр БІЛИК
заступник головного редактора

Анатолій ГОРЛОВ
заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент АН УРСР

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ

Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО
заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ

Віталій СУДДЯ
відповідальний секретар

Футбол

ВІДЛУННЯ БУДАПЕШТСЬКОГО МАТЧУ

Підсумки відбіркового матчу чемпіонату Європи, який грався минулої середи на «Непштадіоні» в Будапешті між збірними Угорщини та Радянського Союзу, продовжують обговорюватися фахівцями. Ось кілька рецензій, зроблених авторитетами, які, гадаю, зацікавлять болільників.

Наставник збірної Італії, яка також виступає в третій відбірковій групі, Адзело Вічіні, коментуючи хід боротьби в столиці Угорщини, заявив, що розчарований побаченим.

— Нічия, або перемога господарів, — сказав він, — влаштували б нас більше...

Зрозуміти сеньйора Вічіні не важко, бо він думає насамперед про своїх підопічних. Керівник «Скуадри адзуррі» також відзначив хорошу фізичну підготовку радянських футболістів.

А от головний тренер угорців Кальман Месей був, зрозуміло, не в найкращому настрої:

— Нічия — була б справедливішим результатом. Утім, ще не все втрачено. Вже тепер я думаю про майбутні матчі, про те, як надолужити програне. А чому б нам не виграти в Москві? Адже подібне вдалося команді СРСР на нашому полі...

Небагатослівним був і Анатолій Бишовець:

— Це найкращий матч нашої команди, — висловився радянський тренер. — Але вважаю, що угорці все ж перебувають на підйомі, сила італійців добре відома. Тому вирішальні події ще попереду...

Наступний відбірковий матч збірна СРСР проведе 29 травня на своєму полі. Її суперник — команда Кіпру. Але перед цим наші футболісти проведуть 21 травня генеральну репетицію в Англії, де поміряються силами з національною збірною.

Віктор МАСЕЛЮК.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

БАСКЕТБОЛ. Володарем Кубка європейських чемпіонів став югославський клуб «ПОП-84» (колишня «Югопластика») зі Спліта, який у вирішальному матчі взяв гору над іспанською «Барселоною» — 70:65.

ХОКЕЙ. Учора в Фінляндії стартував черговий чемпіонат світу. Які ж шанси його учасників? Московське об'єднання «Елікс» вивело рейтинг за підсумками минулого сезону. До нього включені результати всіх міжнародних турнірів. Так-от, у збірної СРСР — 2700 очок, Швеції — 1350, Канади — 1050, ЧСФР — 950, Фінляндії — 650, США — 600. Але є маленький нюанс. Враховуючи те, що фінни — господарі турніру — їхній рейтинг необхідно збільшити вдвічі. До речі, «Елікс» робить прогноз, що команда Фінляндії має стати призером чемпіонату.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник редактора — Леонід Самойленко.

Чергові редактори — Віталій Жежера, Володимир Скачко.

Автори макета — Анатолій Мироничев, Леонід Підлужний.

Випусковий — Леонід Клюско.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Антоніна Сильверстова, Людмила Нессна, Любов Станачич, Людмила Терещук.

Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Будникова, Марія Солодюк, Ольга Яценко, Анатолій Артеменко, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти: Віктор Процун, Раїса Гринюк.

* * *

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03150771.